

ಕಾನೂನು ಸಚಿವಾಲಯ

ಅಧಿಸೂಚನೆ

ಸಂಖ್ಯೆ ಲಾ / ಎಲ್‌ಎಸ್ / ೨೨೨೫ / ೨೦೦೫, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ ೩೦ ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್, ೨೦೦೫

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನ ಗೌರವಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ, ಆ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಗೂ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ ಕೋರಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿಧೇಯಕ, ೨೦೦೫.
೨. ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ವಿಧೇಯಕ, ೨೦೦೫.
೩. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಧೇಯಕ, ೨೦೦೫.
೪. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧೇಯಕ, ೨೦೦೫.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು-ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು, ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆ, ಕೊಠಡಿ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೩, ನೆಲ ಮಹಡಿ, ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ secy-law@karnataka.gov.in ಅಥವಾ responsedraftbills@rediffmail.com ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೨೨೫೩೭೫೪ ಇವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ

ಎಂ.ಎಸ್. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ
ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,
ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆ.

Law Secretariat**Notification****No : LAW/LS/2225/2005, Bangalore, dated 30th April, 2005**

It is essential to uphold the basic rights of man in order to enable him to live in dignity in the social life. To achieve this, the following legislative proposals are hereby published for the information of the general public inviting their views and suggestions in this regard,-

1. The Karnataka Food Security Programme Bill, 2005.
2. The Karnataka Rural Employment Guarantee Bill, 2005.
3. The Karnataka Child Rights Bill, 2005.
4. The Karnataka Compulsory Primary Education Bill, 2005.

Views and suggestions if any may be addressed to the Secretary to Government, Department of Law, Room No.33, Ground Floor, Vidhana Soudha, Bangalore, e-mail secy-law@karnataka.gov.in Fax No.22253754 or e-mailed directly to responsedraftbills@rediffmail.com

By order and in the name of the Governor of Karnataka,

M.S.Balakrishna

Additional Secretary to Government,
Law Department.

ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿಧೇಯಕ, 2005

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವುದು, ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ದೊರೆಯುವ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಜನರ ಸುಖಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು, ಹಸಿವು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಅಭಾವಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ನೀತಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ವಿಧಿಸಿದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜನತೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರವೂ ಒಂದು. ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯವಿಧಾನ ಮಂಡಲವು ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಅಧಿನಿಯಮಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಬಡವರ ಹಾಗೂ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗದ ಜನರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ ಭದ್ರತೆ ನೀಡಲು ಹಾಗೂ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಹಾರ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವಿಧಾನ ಮಂಡಲದಿಂದ ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಐವತ್ತಾರನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗಲಿ,-

1. **ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.**- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿನಿಯಮ, 2005 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(3) ಇದು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು.

2. **ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.**- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸಂಧರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) 'ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಡ್' ಎಂದರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಆತನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಒಂದು ದಸ್ತಾವೇಜು.

(ಬಿ) 'ಫಲಾನುಭವಿ' ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಲಾದಂಥ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ.

(ಸಿ) 'ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಅವಧಿ' ಫಲಾನುಭವಿಯು ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿರುವಂತಹ ಅವಧಿ.

(ಡಿ) 'ಕೂಪನ್ನು' ಎಂದರೆ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕೂಪನ್ನು, ಸ್ಟಾಂಪು, ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಡ್, ಅಥವಾ ಕೂಪನ್ನಿನ ಬದಲಾಗಿ ನೀಡಿದ ನಗದು ಅಥವಾ ಚೆಕ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ದಸ್ತಾವೇಜು.

(ಇ) "ಆಹಾರ" ಎಂದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ನಿಷೇಧಿತವಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಾನವರ ಸೇವನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಯಾವುದೇ ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಆಹಾರೋತ್ಪನ್ನ.

(ಎಫ್) 'ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ' ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

(ಜಿ) 'ಆಹಾರದ ಅಂಗಡಿ' ಎಂದರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ.

(ಎಚ್) 'ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿ' ಎಂದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೆಸರಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.

(2) ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಮತ್ತು ಪರಿಭಾಷಿಸದಿರುವ ಸದರಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಅಧಿನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿರುವಂಥ ಎಲ್ಲ ಇತರ ಪದಾವಳಿಗಳು ಆ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಒಬ್ಬನೇ ಗಳಿಸುವ ಸದಸ್ಯನಿದ್ದು, ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ದುಡಿಯಲಾಗದಂತಹ ಒಬ್ಬ ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆಹಾರ ಸುಭದ್ರತೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತವೆ:

3. **ಹೆಸರಿನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಖಾತರಿ.**- ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಯು ಆತ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬಳಲಿ ಜೀವಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಖಾತರಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಆಹಾರ ಪೂರೈಸುವ ಖಾತರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

4. **ರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು**- ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಂದು ಮತ್ತು ತರುವಾಯ,-

(ಎ) ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು,

(ಬಿ) ಜಿಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು,

(ಸಿ) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ಸಾಗಣೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು;

-ರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.;

5. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಲಹಾ ಪರಿಷತ್ತು.- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಗತ್ಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಅಗತ್ಯ ನಿಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಒಂದು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಲಹಾ ಪರಿಷತ್ತು ರಚನೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಪರಿಷತ್ತು ಈ ಮುಂದಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
(ಬಿ) ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರು	ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು
(ಸಿ) ಕಾನೂನು ಸಚಿವರು	ಸದಸ್ಯರು
(ಡಿ) ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಸಚಿವರು	ಸದಸ್ಯರು
(ಇ) ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರು	ಸದಸ್ಯರು
(ಎಫ್) ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರು	ಸದಸ್ಯರು
(ಜಿ) ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,	
ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು
(ಎಚ್) ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,	
ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಪರಂತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಗತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಾದ ಅಥವಾ ಖ್ಯಾತ ನಾಮರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಬ್ಬರನ್ನು ಮೀರದಂತೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಸಹ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

6. ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಲಹೆಯು ಬದ್ಧಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.- ಪರಿಷತ್ತು ನೀಡಿದ ಸಲಹೆಯು ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಬದ್ಧಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

7. ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:- ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೂ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಹಾರ ಖಾತರಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಅದು ಇತರ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಎ. ಸಮಸ್ಯೆಯ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಗುರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶದ ಅಥವಾ ಜನತೆಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವುದು;

ಬಿ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರ ದೊರಕಿಸುವ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

ಸಿ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.

ಡಿ. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಾದ ಸರ್ಕಾರದ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು, ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವೈಫಲ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

8. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು.- (1) (ಎ) ಯಾವುದೇ ಗಳಿಕೆಯ ಆದಾಯವಿಲ್ಲದ,

(ಬಿ) ಅಂಗವಿಕಲರಾದ

(ಸಿ) ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಯವನಾದ

(ಡಿ) ಕುಟುಂಬದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದ ವೃದ್ಧನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ,

(ಇ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಸೂಚಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವೊಬ್ಬ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವರ್ಗ,

(2) ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಸದಸ್ಯನು ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇನ್ನುಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಗಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲದವರಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬವು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರದ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

9. ಅನರ್ಹತೆಗಳು.- ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಈ ಮುಂದಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಆತನ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ವರಮಾನ ಮಿತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ;
- (ಬಿ) ಆತನು ಪ್ರಯೋಜನದ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ;
- (ಸಿ) ಆತನು ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯದ ವಿವರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದಂತೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ತಪ್ಪಿದರೆ;
- (ಡಿ) ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಒಂದು ಷರತ್ತಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಆತನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ;
- (ಇ) ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನರ್ಹಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ;
- (ಐಫ್) ಪ್ರಯೋಜನ ನೀಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಆ ತರುವಾಯ ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ ವಿಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಯು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದರೆ;

(2) ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬವು,-

- (ಎ) ಅದರ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ್ದರೆ,
- (ಬಿ) ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಉಳಿದಿರದಿದ್ದರೆ,
- (ಸಿ) ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಮೋಸ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ,
- (ಡಿ) ಮಂಜೂರಾತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತದನಂತರ ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ವಿಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ,

- ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನರ್ಹವಾಗುವುದು.

10. ಪ್ರಯೋಜನದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯ ವಿಧಾನ.- (1) ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಆಹಾರ ಸ್ವಾಂಪುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಗದೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೂಪನ್ನುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧೀಕೃತ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವ ಇತರರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಬಹುದು.

11. ಆಹಾರದ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ನಿಧಿ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಪ್ರಾರಂಭದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ನಿಧಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡುವ ಎಲ್ಲ ವಂತಿಗಳಿಗೆ,
- (ಬಿ) ನಿಧಿಗೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೀಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಹಂಚಿಕೆ,
- (ಸಿ) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದತ್ತಿಗಳು ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ದೇಣಿಗೆಗಳು
- (ಡಿ) ನಿಧಿಗಾಗಿ ಜಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮೊಬಲಗುಗಳು

(2) ನಿಧಿಯನ್ನು ಆಹಾರ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ವಿವರಣೆ:- ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ "ಆಹಾರದ ಖಾತರಿ ಪೂರೈಕೆ" ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಕೈಸಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆ, ಸಂಬಳ ಅಥವಾ ಭತ್ಯೆ, ಕಮಿಷನ್ನು ಅಥವಾ ಇದೇ ರೀತಿಯ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ನೌಕರರಿಗೆ ನೀಡುವ ಪ್ರತಿಫಲಧನ ಇಲ್ಲವೇ ಸಂದಾಯಗಳಂತಹ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ವೆಚ್ಚಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಧಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು.

12. ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಅಧಿಕಾರ.- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಅಧಿನಿಯಮ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ, ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗದಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

13. ನಿಯಮಗಳ ರಚನಾಧಿಕಾರ.- (1) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ತರುವಾಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

ಪರಂತು, ಅಗತ್ಯತೆಯ ತೀವ್ರತೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ವಿವೇಚನಾನುಸಾರ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬಹುದು.

(2) (1) ನೇ ಉಪ ಪ್ರಕರಣದ ಸಾಮಾನ್ಯಾನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಈ ಮುಂದನವುಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು,
- (ಬಿ) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ,
- (ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಧ್ಯೇಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪ್ರದೇಶ, ಮುಂತಾದವುಗಳು
- (ಡಿ) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರ ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕವಿಡುವುದು.
- (ಇ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯತಕಾಲಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಹಾಗೂ ವರದಿಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಶ್ಯ ನಿಧಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಆದ ವೆಚ್ಚಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ.
- (ಎಫ್) ಅಧಿನಿಯಮ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಾಗಿವೆಯೆಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು

14. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದು.- ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಬರುವ ಎರಡು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಂಡಿಸಲಾದ ಅಧಿವೇಶನ ಅಥವಾ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮವು ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ರದ್ದತಿಯು, ಆ ನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

15. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ,- ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ, ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಉಪಬಂಧವು ಮೂಲ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಪರಂತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರುವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

16. ವಿವಾದಗಳ ನಿರ್ಣಯ,- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಲಹಾ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಣಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ತೀರ್ಮಾನವೇ ಅಂತಿಮವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಕಾರರು ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

The Karnataka Food Security Programme Act 2005

An Act to provide for Food Security to the people to enhance the capabilities of the poor and the oppressed to acquire enough food for each, as an extension of the Basic Human Rights in the State and for matters related there to.

Be it enacted by the Karnataka State Legislature in the fifty sixth year of the Republic of India as follows:

1. Short title, extent and commencement: (1) The Act may be called the Karnataka Food Security Programme Act, 2005.

- 1) It shall extend to the whole of the State of Karnataka.
- 2) It shall come into force on such date as the State Government may, by notification in the official Gazette, appoint.

2. Definitions, - (1) In this Act unless the context otherwise requires:

- (a) "Authorisation card" means the document issued by the state agency to an eligible beneficiary under the programme showing the nature of benefits.
- (b) "Beneficiary" is a person or a family as defined under the Act.
- (c) "Certification period" the period for which a beneficiary is entitled to the benefits
- (d) 'Coupon' means any coupon, stamp, type of certificate, authorisation card cash or cheque issued in lieu of a coupon or any others issued to a beneficiary or any other persons or agencies involved in the implementation of the programme.
- (e) 'Food' means any food or food product for human consumption except those prohibited by the law time being in force in the State.
- (f) "Food security programme" means any programme operated under the Act.
- (g) "Food store" means an establish dealing with food or articles of food, which participate in the Programme.
- (h) "State Agency" means any Authority official or local body or authority designated by the government to implement the programme.

(2) All other expressions used and not defined in the Act but defined in any other Act related to the measure shall have the same meaning assigned to them under such Acts

3. Guarantee against hunger, - Every beneficiary under the Act shall be guaranteed against living in hunger and ensured healthy food through a State department or agency.

4. Obligations of the State, - On and after the commencement of the Act the State shall have the obligation to, -

- (a) to prepare a programme for delivering benefits under the Act to identify the beneficiaries
- (b) to appoint and notify one or more state agencies at the district, taluk and village levels and to regulate securing food under the Programme.
- (c) to provide necessary means of communication and transport to remote places where the beneficiaries live.

5. State Level Advisory Council, - (1) There shall be constituted State Level Advisory Council to advise the government in the matter of formulating schemes in respect of each specific need and establishing and operating the related need fund constituted under the Act

(2) The Council shall consist of,

(a) The Chief Minister	Chairman
(b) The Minister for Finance	Vice Chairman
(c) The Minister for Law	Member
(d) The Minister for Food and Civil Supplies	Member
(e) The Minister for Revenue	Member
(f) The Minister for Social Welfare	Member
(g) The Secretary to Government Food & Civil Supplies department	Member
(h) The Secretary to Government, Law Department	Member-Secretary

Provided that, the Council may co-opt as Members not more than two persons who are specialists or persons of eminence in the subject of the specific need.

6. Advice of State Council to be binding, - Advice given by the Council shall be binding on the Government departments and State agencies.

7. Karnataka Food Security Programme, - As soon as may be after the commencement of this Act the State Government shall draw up a programme to ensure access to minimum quantity of food to all beneficiaries, to be called the Karnataka Food Security Programme, which shall, inter alia, provide for –

- a. Survey of the target area or population in order to measure the magnitude of the problem and the need
- b. Identification of the beneficiaries and the means of providing minimum quantity of food to them.
- c. Implementation of the programme and periodical review of the working thereof
- d. Specifying the Government Agencies responsible for implementation of the Scheme, fixing their responsibilities and providing for action against deficiencies and non-performance

8. The Beneficiaries,- (1) Every person who is:

- (a) an individual with no earned income,
- (b) a physically handicapped,
- (c) a mentally retarded
- (d) an aged person having no support of the family
- (e) any other person or class of persons notified by the State Government from time to time

(2) A family consisting of a single earning member and other individuals who cannot earn their livelihood is eligible to the benefit provided the annual income of the family does not exceed the limit prescribed by the State Government

9. Disqualifications,- (1) A beneficiary shall be disqualified to receive any benefit any more under this Act

- (a) If his income increases beyond the limit prescribed.
- (b) If he is found guilty of misuse of the benefits in any manner
- (c) If he fails to submit income returns as required by the law.
- (d) If without sufficient cause, he refuses to undertake work assigned by the state agency as a condition for the grant of the benefit.
- (e) If he is a recipient of benefit under any other welfare programme which renders him ineligible to participate in this programme.
- (f) if he violates any conditions lawfully imposed by the state agency at the time of grant of benefits or thereafter.

(2) A beneficiary family will become ineligible to the benefits if

- a. its annual income exceeds the limit prescribed,
- b. individuals whose presence entitled the family to the benefit is/ are no longer part of the family,
- c. if the benefits are secured by fraud or misrepresentation and
- d. if it violates any other conditions imposed by the state agencies at the time of grant or thereafter.

10. Form of Benefits and Disbursement,-(1) The benefits shall be in the form of food stamps, which may be en-cashed during the period of participation, coupons issued to the authorised agencies and food stores and others involved in the implementation of the programme.

(2) The State Government may by rules prescribe the extent of benefits and the procedure for disbursement.

11. Food Security Fund, - (1) The State Government shall as soon as may be after the commencement of this Act, create for achieving the purpose of the programme, a Fund to be named after that specific need, into which shall be credited,

- a) All grants made by the central government or the state government

- b) Any budgetary allocation made to the fund
- c) Specific endowments, gifts and donations
- d) Any other amounts specified by the state government to be credited to the Fund

(2) The fund shall not be utilized for any purpose other than giving the basic human need for which the fund is created

Explanation: For the purpose of this sub-section 'giving the basic human need' shall not include incidental expenditure like handling charges, honorarium, salary or allowances, commission or such other remuneration or payment to officers or employees of the state government or state agency.

(2) The State Government may by rules provide for the administration of the Fund and for the budgeting and accounting thereof.

12. Power to give directions, - The State Government shall have power to issue directions to the departments and State agencies in charge of a Scheme under the Act, not inconsistent with the provisions of the Act and the rules made there under.

13. Power to make Rules, - (1) The State Government may after previous notification of not less than fifteen days make such rules as are necessary to give effect to the provisions of the Act.

Provided that where a need is to be met urgently the State Government may in its discretion dispense with the requirement of previous publication.

(2) Without prejudice to the generality of sub-section (1) such rules may provide specifically for the following namely:

- (a) Formulation of the various Schemes under the Act and defining the terms and conditions of administration thereof
- (b) Form and measure of the benefits to be extended under each Scheme
- (c) Terms of appointment of State agencies, their task and area of operation etc.
- (d) Identification of beneficiaries under each Scheme and documenting their particulars and statistics.
- (e) Periodical statements and reports to be furnished by the departments and State agencies operating the Schemes. Manner of administering each Need Fund and accounting for the expenditure there from
- (f) Any other matter which in the opinion of the State Government is necessary to be made for effective implementation of the provisions of the Act.

14. Laying of Rules and program, - (1) Every Rule made and every program prepared under the Act shall, as soon as may be after they are made or prepared, be laid before each House of the State Legislature while it is in session for a total period of thirty days which may be comprised in one session or two or more successive sessions and if before the expiry of the session in which it is so laid or the session immediately following both Houses agree in making any modification in the rule or programme or both Houses agree that the rule shall not be made, the rule shall thereafter shall have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be; however any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done under the rule or programme.

15. Power to remove difficulties,- In case of a difficulty arising in the matter of enforcing any provision of this Act the State Government may by notification published in the State Gazette make provision for removing the difficulty and such provision shall be construed as if enacted in the original Act.

Provided that the power under this section shall not be exercised beyond three years from the date of commencement of this Act.

16. Resolution of Disputes,- (1) All disputes arising under this Act shall be resolved by reference to the State Level Advisory Council whose decision shall be final and binding on the parties.

(2) The decision of the Council shall not be questioned in any Court of Ordinary Civil Jurisdiction.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ವಿಧೇಯಕ, ೨೦೦೫

ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿಗಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಒಂದು ವಿಧೇಯಕ.

ಜೀವನದ ಹಕ್ಕು, ಆಹಾರದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ.

ಮತ್ತು ಸಾಂಧರ್ಭಿಕ ಶ್ರಮ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮಜೂರಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಕಡೆ ಪಕ್ಷ ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಕನಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಖಾತರಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಲು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಾದುದರಿಂದ;

ಇದು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಐವತ್ತಾರನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗಲಿ, ಎಂದರೆ:-

೧. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.- (೧) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಅಧಿನಿಯಮ, ೨೦೦೫ ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಇದು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಡದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿನಿಯಮದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು.

೨. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(ಎ) “ವಯಸ್ಕ” ಎಂದರೆ, ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸು ತುಂಬಿರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಬಿ) “ಕುಟುಂಬ” ಎಂದರೆ, ಮೂಲ ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕುಟುಂಬ;

(ಸಿ) “ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು” ಎಂದರೆ, ಇನ್ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಪರಿಷತ್ತು;

(ಡಿ) “ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ” ಎಂದರೆ ೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ;

(ಇ) “ಅರ್ಜಿದಾರ” ಎಂದರೆ, ೭ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದನ್ವಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಎಫ್) “ಯೋಜನೆ” ಎಂದರೆ, ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾಮಗಾರಿ;

(ಜಿ) “ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು” ಎಂದರೆ, ಬಿ ಮತ್ತು ಸಿ ದರ್ಜೆಯ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಸೂಚಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

(ಐಚ್) “ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿ” ಎಂಬುದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮೂಲಕ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಕಛೇರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

(ಐ) “ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-ಅಧಿಕಾರಿ” ಎಂದರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಇನ್ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಅಧಿಕಾರಿ;

(ಜೆ) “ಉತ್ಪಾದಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು” ಎಂದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನೆರವಾಗುವ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಕಾಮಗಾರಿ;

(ಕೆ) “ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಶ್ರಮ ದುಡಿಮೆ” ಎಂದರೆ, ಉತ್ಪಾದಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮೂಲ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ವರೂಪದ ಒಂದು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಉದ್ಯೋಗ;

(ಎಲ್) “ರಾಜ್ಯನಿಧಿ” ಎಂದರೆ, ೧೪ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ನಿಧಿ;

(ಎಂ) “ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು” ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು.

(ಎನ್) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಆದರೆ ಪರಿಭಾಷಿಸಿಲ್ಲದ ಪದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪದಾವಳಿಗಳಿಗೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಅರ್ಥವೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

೩. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ.- ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಕ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ೧೦೦ ದಿನಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಶ್ರಮ ದುಡಿಮೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಮಜೂರಿಯ ಮೇಲೆ ಖಾತರಿಯಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

೪. ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- (೧) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೇ, ಈ ಮುಂದಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಅಧ್ಯಕ್ಷರ, ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸದಸ್ಯರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು)

(೨) ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಈ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು;
- (ಬಿ) ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದು;
- (ಸಿ) ಅಧಿನಿಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು;
- (ಡಿ) ಅಧಿನಿಯಮದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು;
- (ಇ) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸುವುದು;

(೩) ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಲು ಸಕ್ಷಮವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೫. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ.- (೧) ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯು, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಇತರ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಜವಾಬುದಾರರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅವರು, ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗೆ ವರದಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-ಅಧಿಕಾರಿಯು ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕೆಲಸದ ಬೇಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು, ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೬. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ವಿವರಗಳು.- (೧) ೫ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ,-

- (ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ ದೊರಕಬಹುದಾದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕೆಲಸದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪೂರ್ವಾನುಮೋದನೆಯೊಡನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) (೧)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರಗಳನ್ನು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಹಾ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆತ್ಮಾವಶ್ಯಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನವು ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು:

- (i) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
- (ii) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
- (iii) ಅಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲು ಸಹಾ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (iv) ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕನಿಷ್ಠ ಮಂಜೂರಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಂಜೂರಿಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
- (v) ಮಂಜೂರಿಗಳು ಕೆಲಸದ ಗುಣಮಟ್ಟದೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮಂಜೂರಿಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸತಕ್ಕ ದರಪಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಕೌಶಲ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ದರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವಾಗ ೭ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ದುಡಿಯುವಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕನಿಷ್ಠ ಮಂಜೂರಿಗೆ ಸಮನಾದ ಮಂಜೂರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (vi) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(vii) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(viii) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವಿಚಿನ್ನಗಳಿಂದ ಪ್ರಕರಣವಾರು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ಹೊರತು, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮಜೂರಿಗಳನ್ನು, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಕರಾರು ಕಾರ್ಮಿಕ ವಿನಿಯಮನ ಮತ್ತು ರದ್ದತಿ ಅಧಿನಿಯಮವು ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಅನುಮತಿಸಬಹುದಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಹಾಗೂ “ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿರುವಂಥ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿರುವಂಥ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗೆ ಅವುಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವುಗಳಿಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಗುರುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖಾತರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹತೆಗಳು.- (೧) (i) ಯಾವುದೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ;

(ii) ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕನಿಷ್ಠ ಮಜೂರಿ ಪಡೆದು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಶ್ರಮ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವ

- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಯಸ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(೨) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ನೀಡಲಾದ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾದ, ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವಯಸ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬಂದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಿಜಿಸ್ಟರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು ದಿನಾಂಕ ಸಹಿತವಾದ ಭಾವ ಚಿತ್ರವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉದ್ಯೋಗ ಪತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಹ ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ನೋಂದಣಿಯು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಬಹುದಾದಂಥ, ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಐದು ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂಥ ಅವಧಿಗೆ ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆ ಒಂದೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪತ್ರವನ್ನು (ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡನ್ನು) ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನೋಂದಾಯಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಕೋರಿರುವಷ್ಟು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಆದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ೧೦೦ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಮೀರದಂತೆ ತನ್ನ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ೧೫ ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಮಜೂರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ಕನಿಷ್ಠ ೧೪ ದಿವಸಗಳ ನಿರಂತರ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ದಿವಸಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೀಡಲಾದ ಉದ್ಯೋಗದ ದಿವಸಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಮಿತಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೫) ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಾಗಲಿ ಬರೆದು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಸಿಂಧುವಾದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿದಾರನಿಗೆ ದಿನಾಂಕ ಸಹಿತವಾದ ರಸೀದಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಸಮೂಹ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದಂತೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

(೬) ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುವಂಥ ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅವರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೋಟೀಸನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಮೂಲಕ, ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೭) ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು, ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಲ್ಲಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿದಾರನು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮದ ೫ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಫಾಸಲೆಯೊಳಗೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥ ಫಾಸಲೆಯ ಹೊರಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಬ್ಲಾಕ್ ಒಳಗೆ ಒದಗಿಸಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಯಮಗಳನುಸಾರ ಸಾರಿಗೆ ಭತ್ಯೆ ಮತ್ತು ದಿನಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೮) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಪರಂತು, ಉದ್ಯೋಗ ಕೋರಿದ ಒಂದು ಅವಧಿಯನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕೋರಿಕೆಯ ಅವಧಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರಬಾರದು.

(೯) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿ ನೀಡಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಬರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೧೦) ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ತರುವಾಯ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಹೆಸರು, ವಯಸ್ಸು ಅಥವಾ ವಾಸವ ಬಗ್ಗೆ ಸುಳ್ಳು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನೋಂದಾಯಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾದರೆ, ಅದು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಹವಾಲು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಯುಕ್ತ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ ತರುವಾಯ, ರಿಜಿಸ್ಟರಿನಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು.

೮. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.- (೧) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರತನಾದ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅಪಘಾತದಿಂದ ಯಾವುದೇ ದೈಹಿಕ ಕ್ಷತಿ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, ಅವನು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯತಕ್ಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-ಅಧಿಕಾರಿಯು, ವಸತಿ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಔಷಧಿಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಹಾಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಸೇರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕನಿಷ್ಠ ಮಜೂರಿಯ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ದಿನಭತ್ಯೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮರಣ ಅಥವಾ ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅನುಗ್ರಹಧನ (ಎಕ್ಸ್‌ಗ್ರೇಷಿಯಾ) ಸಂದಾಯವನ್ನು ಅವನ ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲಾದಂತೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(i) ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು

(ii) ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೆರಳಿನ ಆಸರೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅವಧಿಗಳು

(iii) ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗಾಯಗಳು, ಪೆಟ್ಟುಗಳು, ಮೈ ಕೈ ನೋವುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ಇತರ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ತುರ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ.

(೩) ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆ ತರಲಾಗುವ ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಯಾವುವೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಿಯೋಜಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಳಿತು. ಇದರಿಂದ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗವಿಕಲಿಗಳಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಮಜೂರಿಯನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ಮಜೂರಿ ಸಂದಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಳಂಬ ಉಂಟಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವ ವಾರದ ನಂತರದ ೭ ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಮಜೂರಿಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಜೂರಿಗಳ ಸಂದಾಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೫) ಮಜೂರಿಗಳನ್ನು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸೂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಗದು ಅಥವಾ ವಸ್ತು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಎರಡೂ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

(೬) ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ, ಅಪಘಾತ ವಿಮೆ, ಮೃತ ಕಾರ್ಮಿಕನ ಜೀವಿತ ಬಂಧುಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಪ್ರಸೂತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಮಜೂರಿಯ ಶೇಕಡ ೫ಕ್ಕೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ವಂತಿಗಿಯಾಗಿ ಘಟಿತ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕಗೊಂಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಪಾರದರ್ಶಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸುಸಂಗತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟೇ ಮೊತ್ತದ ಅನುದಾನಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಆ ರೀತಿ ಮಜೂರಿಯಿಂದ ಕಡಿತ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೭) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಗುವಿಗೆ ಅಪಘಾತದಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕ್ಷತಿ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸುವಂಥ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಮಗುವಿಗೆ ಕೊಡಿಸಲು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮರಣ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹ ಧನದ ಸಂದಾಯ ಪಡೆಯಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

(೮) ಸಮಾನ ಪರಿಶ್ರಮಧನ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೭೬ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿಕೆ ಅಥವಾ ಮಜೂರಿಗಳ ಸಂದಾಯದ ಉಪಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೯) ದೈಹಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ವಿಕಲತೆಯಿಂದಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಅಂಥ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ನೋಂದಣಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೯. ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಸಂದಾಯ.- (೧) ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ೧೫ ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯದೇ ಇರುವ ಅರ್ಜಿದಾರನು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯಪರಿಷತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವಂತಹ ದರದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆಯ ಸಂದಾಯಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಣೆಯು, ಅರ್ಜಿಯ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ೧೫ ದಿನಗಳು (ಅಥವಾ ಮುಂಗಡ ಅರ್ಜಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ೧೫ ದಿನಗಳು) ಮುಗಿದ ತರುವಾಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು, (i) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಜಿದಾರನಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದ ಕೂಡಲೇ, (ii) ಯಾವ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೋರಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡ ಕೂಡಲೇ, (iii) ಆ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿದಾರನ ಕುಟುಂಬ ೧೦೦ ದಿನಗಳ ಕೆಲಸ ಪಡೆದ ತರುವಾಯ

- ಕೊನೆಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಯಾರೇ ಅರ್ಜಿದಾರನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿದ್ದು, ಅವನು ೭ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (೬)ನೇ ಉಪ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾದ ೧೫ ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಹಾಜರಾಗುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಸೂಕ್ತ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸದೆ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(ಔ) (೧)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮಂಜೂರು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆಗಳ ಸಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾನು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು, ಪ್ರತಿವಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಅದು ಬಾಕಿ ಇರುವ ವಾರ ಮುಗಿದ ತರುವಾಯ ೭ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಾರದು.

(ಉ) ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಅರ್ಜಿದಾರನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಲಿಖಿತ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಅದೇ ರೀತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಯು, ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಆತನ ಅಥವಾ ಆತನು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

೧೦. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು.- (೧) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

(೨) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳೂ ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ, (i) ಬ್ಲಾಕ್‌ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು, (ii) ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವು ಸಂದಾಯವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, (iii) ಬ್ಲಾಕ್‌ನೊಳಗೆ ಬರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಮಜೂರಿಗಳು ಸಂದಾಯವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, (iv) ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವುದು, (v) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ನಿಯತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಲಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತ್ವರಿತ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

(೩) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ (ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದರೆ, ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳ) ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಹೊಣೆಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ (ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದರೆ ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳ) ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆ ಉದ್ಭವಿಸದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕದ್ದು. ವಿವಿಧ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅದೃಶ್ಯತೆ ಕ್ರಮವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳನ್ನು, ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೫) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಹಾಜರಿ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಲಭ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಹ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೬) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಗತ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೭) ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿಯಮಗಳು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎಂದರೆ, (i) ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವ ಸಂಭವನೀಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು, (ii) ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು, (iii) ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೂರುಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವುದು. ಸಮಿತಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಮಿತಿಯು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಯುಕ್ತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೧೧. ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ.- (೧) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅವರ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾದ ನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಮಗಳೊಳಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

- (i) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ನಿಯತಕಾಲಿನ ತಪಾಸಣೆ,
- (ii) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಯುಕ್ತರು, ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ವರದಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಯುಕ್ತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (iii) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ದಾಖಲಾತಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಯುಕ್ತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಸಲು ಬೆಲೆಗೆ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (iv) ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿವರಗಳ ಸಾರಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಾಮಗಾರಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಆ ಸ್ಥಳದ ಹತ್ತಿರ ಫಲಕದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದೇ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಕಚೇರಿಯ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಬರೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂದಂದಿನವರೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (v) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಯ ಹಾಜರಿಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮಜೂರಿಯನ್ನು ನೀಡುವವರೆಗೆ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (vi) ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳು (ಮತ್ತು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳು,) ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿಯತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಜರಿ ಪಟ್ಟಿಗಳು, ಬಿಲ್ಲುಗಳು, ವೋಚರ್‌ಗಳು, ಅಳತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಮಂಜೂರಾತಿಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಮುಕ್ತಾಯ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ತರುವಾಯ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (vii) ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾನಕ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಳತೆಗಳನ್ನು ಅವು ಪಾಲಿಸಿವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಹಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಮಜೂರಿ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಪ್ರಕಟಿತ ದಿನಾಂಕಗಳಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿವಾದಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ರವಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅವರು ೭ ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ದೂರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೧೨. ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ದಂಡಗಳು.- ಯಾರೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿ ಯುಕ್ತ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದರೆ, ಕ್ಷಿಪ್ರ ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯದ ನಂತರ ೧೦೦೦ ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿರದ ಜುಲ್ಮಾನೆ ಅಥವಾ ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗಿನ ಕಾರಾವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅಥವಾ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು

೧೩. ಕೆಲಸದ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ.- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯುಕ್ತ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೂಲಕ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ೧೦೦ ದಿನಗಳ ಕೆಲಸ ಪಡೆಯಲು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ೧೦೦ ದಿನಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ (ಅಥವಾ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಯಸ್ಕನಿಗೆ ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು.

೧೪. ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ನಿಧಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ.- (೧) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ನಿಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

- (i) ರಾಜ್ಯ ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಿಧಿಗೆ ಜಮಾ ಆಗುವ ಯಾವುದೇ ಮೊತ್ತವು ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ನಿಧಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ನಿಧಿಗೆ ಜಮೆಯಾಗಿರುವ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಕ್ಸ್‌ಗ್ರೇಷಿಯಾ ಸಂದಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಎ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದ ವಿವಿಧ ತೆರಿಗೆಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ಮೊಬಲಗು;

(ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸೃಜಿಸಬಹುದಾದ “ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ತೆರಿಗೆ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ತೆರಿಗೆ;

- (ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನೀಡಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಅಥವಾ ಅನುದಾನಗಳು;
- (ಡಿ) ಇತರ ನಿಕಾಯಗಳು ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ನಿಗಮಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ, ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಮೊಬಲಗು,
- (ಇ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮಾನ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಗಳಿಂದ, ಅಗತ್ಯವಿರಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಭರಿಸುವುದು;

(ಒ) ನಿಧಿಗೆ ಜಮೆಯಾಗುವ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವೆಚ್ಚಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(ಉ) ನಿಧಿಯ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೋಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಲಭ್ಯಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಋ) ನಿಧಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡಬಹುದಾದಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ದರ್ಜೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೧೫. ಅಧಿಕಾರಗಳ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜನೆ.- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ತಾನು ಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ತನಗೆ ಅಧೀನರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಚಲಾಯಿಸಬಹುದೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು.

೧೬. ಅಧಿನಿಯಮವೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಸಂಗತವಾದುದು ಏನೆ ಇದ್ದರೂ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

೧೭. ನಿಯಮಗಳ ರಚನಾಧಿಕಾರ.- (೧) ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಪೂರ್ವ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ತರುವಾಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(೨) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಬರುವ ಎರಡು ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಂಡಿಸಲಾದ ಅಧಿವೇಶನ ಅಥವಾ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಅಂಥ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಆ ನಿಯಮವು ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

The Karnataka Rural Employment Guarantee Bill, 2005

A Bill to provide for guaranteed of employment in rural areas of Karnataka.

Whereas it is expedient to provide guarantee employment in rural areas of Karnataka at least to provide one adult per household who volunteers to do casual manual labour on minimum wages and to provide for incidental matters relating thereto;

Be it enacted by the Karnataka state legislature in the fifty-six year of Republic of India as follows.-

1. Short title, extent and commencement.- (1) This Act may be called the Karnataka Rural Employment Guarantee Bill, 2005

2. It shall come into force on such data as the State Government may appoint and different dates may be appointed to bring different provisions of the Act in different areas.

2. Definitions.- In this Act unless the context otherwise requires:

- (a) “ Adult “ means a person who has attained the age of eighteen years;
- (b) “ Household ” means a nuclear family or family of persons normally residing together and sharing meals or holding a common ration card;
- (c) “ State Council ” means the State Employment Guarantee Council constituted under section 4;
- (d) “ program ” means the employment guarantee programme prepared and published under section 6;
- (e) “ applicant ” means a person who has applied for employment under the employment guarantee programme under section 7;
- (f) “ project ” means any work taken up under the programme for the purpose of providing employment under this Act;
- (g) “ rural areas ” means and includes B and C class municipalities and such areas as may be notified by Government from time to time;
- (h) “implementing agency” includes any Department or offices of the State Government, Zilla Panchayat, Taluk Panchayat, the Gram Panchayat or any other local authority or Government undertakings as may be notified by notification in the official gazette including which is entrusted with the task of implementing any work taken up under the programme;
- (i) “ Program Officer ” means the officer appointed under section 5 to supervise the implementation of the program in a particular area;
- (j) “ Productive works ” means any work which in the opinion of the State Council, will directly or indirectly contribute to the increase of production, the creation of durable assets the preservation of environment. Or the improvement of the quality of the life in the rural area.
- (k) “ casual manual labour ” means a casual job temporary in nature essentially involving physical labour including basic skills that are required for productive works;
- (l) “State fund” means State Employment Guarantee Fund established under section 14;
- (m) “Prescribed” means prescribed by rules made under this Act;
- (n) words and expressions used but not defined in this Act shall have the same meaning as assigned to them in the respective enactments for time being in force;

3. Gurantee of Employment to all house holds in rural areas,-

One adult in every house hold in the rural areas shall be guaranteed to atleast 100 days of casual manual labour and within such time every year at the minimum wage as may be prescribed.

4. State Council and its functions,-

(1) The State Government shall as soon as may be after the commencement of this Act, constitute a State Council consisting of the following, namely,-

xx

xx

xx

(2) The State Council shall perform the following functions namely,-

- (a) to advise the State Government on all matters concerning the program and its implementation in the State;
- (b) to review the monitoring and redressal mechanisms from time to time and recommending improvements if appropriate;
- (c) to promote the widest possible dissemination of information about the Act and the program;
- (d) to monitor the implementation of the Act and the program and preparing annual reports to be submitted to the State Assembly;
- (e) to perform such other functions as may be prescribed.

(3) The State Council shall also be competent to undertake and evaluation of the program and for this purpose to collect or cause to be collected statistics pertaining to the rural economy and the implementation of the program in the rural areas in the state.

(5) Implementation of the programs,- (1) The Zilla Panchayat shall be the Authority to implement the programmes under this Act. The Zilla Panchayat shall appoint the Chief Executive Officer for the implementation of the program in the District. For this purpose all other officers in the district level including the officers of local authorities within the district shall be responsible to the Chief Executive Officer.

(2) The State Council shall notify different areas in a district for implementation of programme and the Zilla Panchayat shall also appoint a PROGRAM Officer, who shall be responsible for the implantation of the program in that area. The program officer shall report to the Taluk Panchayat and the Chief Executive Officer. The program officer shall anticipate the demand for casual work and a labour budget for area and the Chief Executive Officer shall prepare the total demand for casual work and a labour budget for the District so that it may be possible to plan the works to be taken up under the program.

(3) Any of the powers and duties of the PROGRAM Officer, may be delegated to the Gram Panchayat or a specified local authority, through such procedures as may be prescribed in the Rules.

6. Particulars to be provided in a Programme,- Every programme under section 5,-

- (a) earmark the demand for casual work for a labour under this Act;
 - (b) draw the details of employment programmes;
 - (c) such term and conditions of executions as may be specified by the State Council.
- (2) The details of the programme under sub-section (1) shall be published in the Official Gazette, and summary there of shall also be published through regional and local news papers and other means.
- (3) The essential features of the programme shall include the following: only productive works shall be taken up under the programme.
- (i) The works taken up under the programme shall be in rural areas.
 - (ii) The training may also provide, as far as possible, for the training and up gradation of the skills of unskilled labourers.
 - (iii) In no circumstances shall labourers be paid less than the minimum wage of agricultural labourers applicable with the State.
 - (iv) When wages are directly linked with quality of work, the wages shall be paid according to the schedule of rates, which shall be fixed by the state Government for different types of work every year. Subject to the approval of the State Council. The schedule of rates for unskilled labourers shall be so fixed that a person working diligently for 7 hours would normally earn a wage

equal to the statutory minimum wage of agricultural labourers applicable in the state at that time.

- (v) It shall be open to the Programme Officer and Gram Panchayat as to direct any person who applies for employment under the programme to do work of any type permissible under the programme.
- (vi) Contractor shall not be used for the execution of projects taken up by Gram Panchayats.
- (vii) Contractor shall not be used for the execution of projects taken up by programme officer under the programme, except for Specific types of works to be specified in the programme rules and with case wise permission from the concerned monitoring agencies when contractors are used wages shall be paid directly by the Government to the labourers, and in all other respects the Contract Labour Regulation and abolition Act will apply,

(4) The State Council shall prepare a list of permissible work as well as a list of “preferred works” the identification of preferred works shall be based on the economic, social and environmental benefits of different types of works, their contribution to social equity, and their ability to create permanent assets.

6. Eligibility for guaranteed employment under this Act.-(1)Every adult person who,

- (i) resides in any rural area and;
- (ii) is willing to do casual manual work at the statutory minimum wage;
- (iii) may submit his/her name and address to Gram Panchayat and apply for registration.

(2) It shall be the duty every Gram Panchayat and the programme Officer to maintain register containing applications received in such form and in such manner as may be prescribed of adult person in his area eligible for guaranteed employment under this Act. The Program Officer or the Gram Panchayat as the case may issue a job card with date and photograph. The registration shall be for such period as may be laid down in the programme, but in any case not less than five days, and may be renewed from time to time. However different persons belonging to the same household shall share the same job card.

(3) Every registered person shall be entitled to employment at the minimum wage, in accordance with the programme for the time being in force, for as many days as the applicant requests but not exceeding 100 days per house hold in a given financial year within 15 days of receipt of an application.

(5) The application must be for at least 14 days of continuous work. There shall be no limit on the number of days of employment for which a person applies, or on the number of days of employment actually provided to him or her applications may be submitted in writing either to the Gram panchayat or to the programme officer, through such procedures as may be prescribed in the programme rules. The Gram panchayat and Programme Officer, as the case may be, shall be bound to accept valid applications and to, issue a dated receipt to the applicant. Group applications may also be submitted as prescribed in the programme Rules.

(6) Applicants who are provided with work shall be notified in writing, by means of a letter sent to the address given in the job card and of a public notice displayed at the Gram Panchayat Bhawan, through such procedures as may be specified in the rules.

(7) As far as possible, employment shall be provided within in radius of 5 kilometers of the village where the applicant resides at the time of applying. In case where employment is provided outside such radius, it must be provided within the Block, and transport allowance and daily allowance shall be paid in accordance with the Programme Rules.

(8) Any number of applications may be submitted over time by the same person, as per procedures laid down by the programme rules, so, however that the corresponding periods for which employment is sought do not overlap

(9)It shall be open for the Programme Officer to direct any person who volunteers for employment under the programme to do any casual work permissible under the programme.

(10) If the Gram panchayat or the Program Officer is satisfied, after due verification, that or person has registered by making false declarations of name, age or residence, it may recommend such persons name for deletion to the programme officer. The programme officer may after giving reasonable opportunity to the person concerned of being heard, delete his/her name from the register.

8. Medical Treatment and other facilities to labourers employed under the programme.- (1) If any personal injury is caused to any person employed under the programme by accident arising out of and in the course of employment, he shall be entitled, free of charge, to such medical treatment as is admissible under the programme. Where hospitalization is a necessary, the State Government or Programme Officer shall arrange for such hospitalization including accommodation, treatment, medicines, and a daily allowance not less than half of the statutory minimum wage of agricultural labourers. In case of death or disability of such person, an ex. gratia payment shall be made to his legal heirs in the manner laid down as the workmen compensation Act.

(2) the following facilities shall be available at the work sites,

- (i) safe drinking water
- (ii) shade for small children and periods of rest,
- (iii) a first aid box with adequate material for emergency treatment of minor injuries, strokes, body aches and other health hazards connected with the work being performed.

(3) In cases where at least twenty women are employed on a work site, a provision shall be made for one on them to be deputed to look after any children under the age of six who may be brought to the work site, if the need arises. Such person shall be preferably handicapped one so that he may also be given employment opportunity under this Act. The person deputed for child minding shall be paid the statutory minimum wage of agricultural labourers in the states.

(4) In case of any delay in the payment of wages, that is in the event where wages are paid later than 7 days beyond the week during which work has been done, labourers shall be entitled to the payment of compensation as per the Payment of wages Act. Wages may be paid in cash or in kind or both, taking into account the guidelines and recommendations of the State Council on this matter.

A proportion of the wages, not exceeding 5 per cent, may be deducted as a contribution to welfare schemes organised for the benefit of labourers employed under the programme, such as health, insurance, accident insurance, survivor benefits, maternity benefits and social security schemes. The relevant procedures, including stringent provisions for transparent and accountable use of these funds for the benefit of labourers, employed, and possible provisions for matching grants from State Governments, shall be spelt out in the Rules and reviewed from time to time by the State Council. No deduction from wages shall be made until such time as the relevant social security schemes are functional.

(7) If personal injury is caused by accident to a child accompanying any person who is employed under the Programme, the person shall be entitled, free of charge, to such medical treatment for the child as the State Government may, by general or special order, determine, and in case of death or disablement, to ex-gratia payment as specified in the Rules.

(8) In no circumstances shall there be any discrimination on the basis of gender in the provision of employment or the payment of wages, as per the provisions of the Equal Remuneration Act 1976.

(9) Facilities may be provided for the employment of persons unable to do any casual manual work on account of physical or mental disabilities in activities that are compatible with their abilities. Such disabilities shall be recorded at the time of registration.

9. Payment of Unemployment allowance.- (1) An applicant who is not provided with employment within 15 days of application shall be entitled for payment of unemployment allowance at such rate as the State Government may fix in consultation with the State Government.

(2) The liability of the State Government to pay unemployment allowance shall commence after the expiry of 15 days from the date of application and 15 days from the date from which employment is sought, in the case of advance applications. It shall cease as soon as (i) the applicant is directed by the Gram Panchayat or Programme Officer to report for work, (ii) the period for which employment is sought comes to an end, or (iii) the applicant household has received 100 days of work within the financial year.

(2) Any applicant who is provided with employment and does not report for work within 15 days of being notified under sub-section 6 of section 7, or who is absent from work for more than one week without a valid application for exemption, shall stand debarred from applying for work or receiving unemployment allowance for a period of fifteen days.

(3) The unemployment allowance shall be sanctioned by the programme Officer or such local authority as may be empowered by the State Government for this purpose. The State Government may prescribe such procedure as it deems fit for the payment of unemployment allowances, The allowance shall be paid at the end of such week and in any case is paid not later than 7 days from the close of the week for which it is due.

(4) In all cases where unemployment allowance is actually paid, or due to be paid, the programme Officer shall be bound to provide a written explanation spelling out why it has not been possible to provide employment to the applicant. A similar explanation shall be provided by the, Chief Executive Officer, in his or her annual report to the State council, In such cases, appropriate action shall be taken by the State Government as per the Rules.

10. Function of the Programme officer and Gram Panchayat.-The Programme Officer shall be responsible for matching the demand for employment with employment opportunities arising from projects in the area within his jurisdiction. These projects may include works taken up by the Gram Panchayat as well works taken up by other implementing agencies.

- (1) The responsibilities of the Programme Officer under the programme further include:
 - (i) monitoring of projects taken up by the Gram Panchayats and other implementing agencies within the Block
 - (ii) sanctioning and ensuring the payment of unemployment allowances,
 - (iii) ensuring the prompt and fair payment of wages to all labourers employed under the Programme within the Block;
 - (iv) dealing promptly with any public complaints that may arise in connection with the implementation of projects taken up within the Block; (v) ensuring that regular social audits of all works within the jurisdiction of the Gram Panchayat are carried out by the Gram Sabha and that prompt action is taken on the objections raised in the social audits.

(3) At the Gram panchayat level, the Gram Panchayat shall be responsible for planning the projects taken up under the programmes as per the recommendations of the Gram Sabha (and ward Sabhas, if applicable) and for executing and supervising these works. Projects taken up by the Gram Panchayat shall be subject to the administrative sanction of the programme officer.

(4) Each Gram Panchayat shall maintain a shelf of possible works to be taken up under the Programme as and when demand for work arises, taking into account the recommendations of the Gram Sabha (and, if applicable, Ward Sabhas). Proposals for these projects, including an order of priority between different works, shall be sent to the Programme officer for scrutiny and preliminary approval, prior to commencement of the financial year when the works are to be executed.

(5) The Programme Officer shall supply each Gram Panchayat with muster rolls for the works sanctioned at the Gram Panchayat level, and also a list of employment opportunities available elsewhere to residents of the Gram Panchayat. The Gram panchayat shall allocate employment opportunities among the applicants and ask them to report for work.

(6) Adequate staff and technical support shall be made available by the State Government to the Gram panchayat and Programme Officer for the purpose of carrying their responsibilities under this Act.

(7) The programme Rules shall provide for the formation of suitable committees at the Block and District levels, for the purpose of (i) preparing a shelf of possible projects to be taken up at the Block and District levels; (ii) issuing guidelines for the monitoring and evaluation of projects taken up at the Block and District levels (iii) dealing with any public complaints that may arise in connection with the implementation of projects taken up at the Block and District levels. Provision shall be made, in the programme Rules, for adequate inclusion of elected representatives, women and disadvantaged communities on the Committees. The committee shall be answerable to elected representatives at the appropriate level, through such procedures as may be described in the programme Rules.

11. Transparency and accountability.

- (1) The Chief Executive Officer, and Programme Officer in the District shall be responsible for the funds placed at their disposal by the Central Government and the State Government. They shall maintain the Accounts of employment and expenditure in such manner as may be prescribed.
- (2) The State Government shall put in place, within the Rules of the Programme, adequate arrangements to ensure transparency and accountability at all levels in the implementation of the programme, including:
 - (i) Regular inspection of the works taken up under the Programme.
 - (ii) Each Gram Panchayat Programme Officer and District Commissioner Chief Executive Officer shall prepare an annual report on the implementation of the programme in the area within its jurisdiction. The report shall be made available in convenient form for public scrutiny.
 - (iii) All accounts and records relating to the programme shall be available in convenient form for public scrutiny. Copies shall be provided to anyone on demand at cost price, as per procedures specified in the Rule.
 - (iv) The details of each project, including a summary of expenditure and labour employed, shall be prominently displayed on a board close to the site after completion of the work. Similar information shall be painted on the walls of the Gram Panchayat office and updated from time to time, as prescribed in the Rules.
 - (v) A copy of the muster rolls for each project taken up by or in the Gram Panchayat shall be posted at the Gram Panchayat office until such time as the wages are paid.
 - (vi) The Gram Sabha shall monitor the work of the Gram Panchayat. In particular, Gram Sabhas (and, if applicable, ward sabhas) shall conduct regular social audits of all the projects taken up within their jurisdiction. All relevant documents, including muster rolls, bills, vouchers, measurement books, copies of sanctions, etc., will be presented to the Gram Sabha for purposes of social audit. Completion and utilisation certificates of works taken up under the programme by the Gram Panchayat shall be issued by the Gram Sabha after conducting the relevant social audits.
 - (vii) The productive aspects of the works shall be evaluated by technically qualified personal to ensure that they meet the required technical standards and measurements. Supervisory authorities shall be held responsible for any shortcoming in this respect.
- (3) Payment of wages and unemployment allowances shall be made directly to the person concerned in front of the community on pre-announced dates.
- (4) If any dispute of complaint arises concerning the implementation of the programme by the Gram Panchayat, the matter shall be referred to the programme Officer, who will be required to settle the complaint within 7 days. Appropriate provisions shall be made in the Rules for the maintenance of complaint registers and issuing of receipts.

12. Penalties for non-compliance with the Provisions of the Act.-(1) The Chief Executive Officer or the programme officer who has, without any reasonable cause, failed to

carry out functions under this Act, shall be liable upon summary conviction to a fine of not less than Rs. 1,000 or imprisonment up to six months or both.

13.Extension of work entitlements. (1) The State Governments may to raise the household entitlement of 100 days of work per year beyond 100 days, or extend it to every adult (or to urban areas), in some or all areas of the State.

14. Establishment and utilization of state Employment Guarantee Funds,-(1)on the date of commencement of this Act, the State Government shall constitute a fund called the State Employment Guarantee Fund consisting of.-

(2)Any amount to the credit of the Fund established under the State Professional Tax, shall stand transferred to, and form part of, the State Fund;

(3)The amount standing to the credit of the State Fund shall be expended in such manner and subject to such conditions as may be prescribed for the purpose of implementing the Programme (including for meeting the administrative charges and for making ex-gratia payments as provided under this Act).

- (a) amounts transferred from various tax sources as the State Government may specify;
- (b) a separate tax by name "State Employment Guarantee Tax" ;that may be created by the State Government;
- (c) any contributions or grants made by the State Government, the Central Government or any local authority;
- (d) any sums received from other bodies or ;individuals, whether incorporated or not;
- (e) whatever further resources may be required, from the Consolidated Fund of the State, to ensure that the entitlements under this Act are met.

(1) The amount standing to the credit of the Fund shall be expended exclusively for the purpose of implementing the Programme.

(2) The accounts of the Fund shall be audited in such manner submitted to the State Assembly, and made available in convenient form for public scrutiny at the end of each financial year.

(3) The Fund shall be held and administered on behalf of the State Government by an officer not below the rank of a Secretary to the State Government, subject to such general or special directions as may be given by the State Government, from time to time.

15. Delegation of Powers.- The State Government may, by notification in the Official Gazette, direct that the powers exercisable by it, except the powers to make the programme and the Rules, shall in circumstances and under conditions specified by the notification, be exercisable also by such officers subordinated to it as may be specified in the notification.

16.Act to have overriding effect.- The provisions of this Act shall have effect notwithstanding anything inconsistent therewith contained in any other law for the time being in force.

17. Power to make Rules.-(1) State Government may, after previous publication; make rules to carry out the purposes of this Act...

(2)Every Rule made under this Act shall be laid as soon as may be after it is made, before each House of the legislature, while it is in session for a total period of thirty days, which may be comprised in one session or in two successive sessions, and if before the expiry of the session immediately following the session or the successive sessions aforesaid, both Houses agree in making any modification in the rule or both Houses agree that the rule should not be made and notify such decisions in the Official Gazette, the rule shall from the date of publication of such notification have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be, so, however, that any such modification or amendment shall be without prejudice to the validity of anything previously done under that Act.

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಧೇಯಕ, ೨೦೦೫

ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ದುರುಪಯೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲು ಹಾಗೂ ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಸ್ನೇಹಮಯ ವಾತಾವರಣ ಸೃಜಿಸಲು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಒಂದು ವಿಧೇಯಕ.

ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಐವತ್ತಾರನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

೧. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ.-

(ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, ೨೦೦೫ ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಇದು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು ;

(ಸಿ) ಇದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.

೨. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು. - ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು, -

(ಎ) “ಸರ್ಕಾರ” ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ;

(ಬಿ) “ಅಧಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು” ಎಂದರೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿ;

(ಸಿ) “ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವವ” ಎಂದರೆ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಗುವಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ನೇಮಕಗೊಂಡ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಒಂದು ಸಂಘ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಕಾಯ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸಂಘದ ಅಥವಾ ನಿಕಾಯದ ಒಬ್ಬ ನೌಕರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೇಂದ್ರದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ, ಶಿಶು ವಿಹಾರದ, ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಕೇಂದ್ರದ, ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ, ಕ್ರೀಡಾ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ, ಮನರಂಜನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರದ ಒಬ್ಬ ಉದ್ಯೋಗಿ;

(ಡಿ) “ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ಸ್ಥಳ” ಎಂದರೆ (ಸಿ) ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿರಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಇರುವಂಥ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(ಇ) “ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ” ಎಂದರೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ೫೦ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ;

(ಎಫ್) “ಮಗು” ಎಂದರೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉಪಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ತುಂಬಿರದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಜಿ) “ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಎಂಬುದರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಗು” ಎಂದರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ತುಂಬಿರದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(ಎಚ್) “ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ” ಎಂದರೆ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು ತೊಡಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ದುಡಿಮೆ;

(i) “ರಕ್ಷಣೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಗು” ಎಂದರೆ ಯಾರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಯಾರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಮತ್ತು / ಅಥವಾ ರಕ್ಷಣೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಮಗು ಮತ್ತು :

ಬಾಲಕ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, ೨೦೦೦ ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಲಾದಂತೆ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ ಬಾಲಕ;

(ii) ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ, ಬೀದಿ ಮಗು, ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾದ ಮಗು, ಭ್ರೂಣ, ದತ್ತಕ ಮಗು, ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಆಗಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಮಗು, ಪೋಷಣಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಮಗು, ದುರುಪಯೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಗು, ವಿಲಕ್ಷಣ ಅಸಮರ್ಥ ಮಗು, ಕೈದಿಯಮಗು, ವೇಶ್ಯೆ ಮಗು, ದುರ್ಬಲ ಮಗು, ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡಿರುವ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಅಥವಾ ವಿಚ್ಛೇದನ ಪಡೆದಿರುವವರ ಮಗು, ಎಚ್‌ಐವಿ, ಕುಷ್ಮರೋಗದಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣ ಖಾಯಿಲೆ ಅಥವಾ ರೋಗ ಅಥವಾ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಇರುವ ಮಗುವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

- (ಜೆ) “ಮಗುವಿನ ದುರುಪಯೋಗ” ಎಂದರೆ ಮಗುವನ್ನು ರೂಢಿಗತವಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ರೂಢಿಗತವಾಗಿಲ್ಲದ ಕೆಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅದು ಈ ಮುಂದಿನ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ:
- (ಎ) ಮಾನಸಿಕ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ದುರುಪಯೋಗ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಿಂಸೆ;
- (ಬಿ) ಮಾನವ ಜೀವಿಯಾದ ಮಗುವಿನ ನೈಜ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ಘನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಸುವ, ತಗ್ಗಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಎಸಗುವುದು ಅಥವಾ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು;
- (ಸಿ) ಮಗುವಿನ ಉಳಿವಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ವಸತಿಯಂಥ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು, ಅಥವಾ ಗಾಯಗೊಂಡ ಬಾಲಕನಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸದೆ ಮಗುವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಥವಾ ಮರಣ ಉಂಟಾಗುವಂಥ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವುದು;
- (ಕೆ) “ಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದು” ಎಂದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಥವಾ ಇತರ ರೀತಿಯ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೆದರಿಕೆಯ ಅಥವಾ ಬಲಪ್ರಯೋಗದ ಅಥವಾ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಇತರ ರೂಪದ, ಅಪಹರಣದ, ವಂಚನೆಯ, ಮೋಸದ, ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗದ ಅಥವಾ ಆಕ್ರಮಣಸಾಧ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅಥವಾ ಹಣ ಸಂದಾಯ ಅಥವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಥವಾ ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಗಡಿಯಾಚೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸಾಗಿಸುವುದು, ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು, ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುವುದು ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು;
- (ಎಲ್) “ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹ” ಎಂದರೆ ಅನಾಥಾಲಯ, ಗೃಹ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ಮತ್ತು ಒಂದು ಮಗು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ವಾಸಿಸುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ;
- (ಎಂ) “ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯ” ಎಂದರೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ೪೭ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ;
- (ಎನ್) “ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ” ಎಂದರೆ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ;
- (ಒ) “ವಾಣಿಜ್ಯ ಶೋಷಣೆ” ಎಂದರೆ ಯಾವುದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೂಪದ ಯಾಚನೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಅಥವಾ ಅವರ ರಕ್ತವಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ದೇಹದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು;
- (ಪಿ) “ಆಯೋಗ” ಎಂದರೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ೪೨ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಆಯೋಗ;
- (ಕ್ಯೂ) “ಸಮರ್ಪಣೆ” ಎಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಸಮಾರಂಭದ ನೆರವೇರಿಕೆಗಾಗಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಗುವನ್ನು ಯಾವುದೇ ದೇವರ, ಮೂರ್ತಿಯ ಆರಾಧನಾ ದೈವದ, ದೇವಾಲಯದ, ಇತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಥವಾ ಆರಾಧನಾ ಸ್ಥಳಗಳ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು;
- (ಆರ್) “ವಿಲಕ್ಷಣ ಅಸಮರ್ಥ ಮಕ್ಕಳು” ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಂಗವಿಕಲರಾದ, ಕಲಿಕೆ ಕಷ್ಟವೆನಿಸುವ ಮತ್ತು ಆಟಿಸಂನಂಥ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;
- (ಎಸ್) “ನಿರ್ದೇಶಕ” ಎಂದರೆ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕ;
- (ಟಿ) “ನಿಧಿ” ಎಂದರೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ೫೬ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ನಿಧಿ;
- (ಯು) ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ “ಪೋಷಕ” ಎಂದರೆ, ಮಗುವಿನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪೋಷಕ ಅಥವಾ ಆ ಮಗುವಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ;
- (ವಿ) “ಅಧಿಕ ಅಪಾಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳು” ಎಂದರೆ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವರೆಂದು ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿರುವುದೋ ಆ ಪ್ರದೇಶ;
- (ಎಕ್ಸ್) “ನಿಯಮಿಸಲಾದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ” ಎಂದರೆ ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲು ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿ;
- (ವೈ) “ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು” ಎಂದರೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;
- (ಜೆಡ್) “ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧ” ಎಂಬುದು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಿರುವ ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೀತಿಯ ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತ ದಂಡನಾ ಕ್ರಮದ ಐತೀರ್ಪು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳು ಎಂದರೆ,-

- (i) “ತೀವ್ರ ಲೈಂಗಿಕ ಹಲ್ಲೆ” ಯು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಭೋಗಗಳಾದ ಯೋನಿ ಸಂಭೋಗ, ಮುಖ ಮೈಥುನ, ಗುದ ಸಂಭೋಗ, ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ, ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವುದು, ಗುಪ್ತಾಂಗಗಳಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು, ಅಶ್ಲೀಲ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಅಥವಾ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;
- (ii) ಲೈಂಗಿಕ ಹಲ್ಲೆಯು ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿ ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದು, ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಮೂಲಕ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅಂಗ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು, ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು, ಇತರರು ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕರನ್ನು ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;
- (iii) ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕನು ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ದತ್ತಕದ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿರುವ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಅಗಮ್ಯ ಗಮನವೆನಿಸುವ ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧ ಎಸಗುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ -II

ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

೩. **ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕಿನ ಘೋಷಣೆ:** (೧) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಅವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲದ ಹೊರತು ರಾಜ್ಯದ ಕಾನೂನಿನ ಭಾಗವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೨) ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತರಿ ನೀಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಪರಂತು, ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲು ತಡೆಯುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೪. **ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು:** (ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವು ಈ ಮುಂದಿನ ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ,

- (i) ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಂದ ಪಾಲನೆಯ ಹಕ್ಕು;
- (ii) ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು;
- (iii) ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರದ ಹಕ್ಕು;
- (iv) ಬಲವಂತದಿಂದ ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೀತಿಯ ಕೆಲಸದ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕು;
- (v) ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕು;

೫. **ರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು:** (1) ರಾಜ್ಯವು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಯುವಕರು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಘನತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಹಾಗೂ ಐಹಿಕ ಪತನದ ವಿರುದ್ಧ ಅವರ ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಯೌವನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(೨) ರಾಜ್ಯವು, ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಸೂಚಿತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು;

(೩) ರಾಜ್ಯವು, -

- (ಎ) ಅದರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಜನಾರೋಗ್ಯದ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಗಮನ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಬಿ) ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ, ಶೋಷಣೆ ಅಥವಾ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(೪) ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಅವು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿರಲಿ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸಕಾಂಗ ನಿಕಾಯಗಳು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೂಲಭೂತ ಪರಿಗಣನೆಯಂತೆ ಮಗುವಿನ ಉತ್ತಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

೬. ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ :

(೧) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವು ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಈ ಮುಂದಿನ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು:

- (i) ಬಾಲ್ಯದ ವಾಡಿಕೆಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;
- (ii) ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಆಟವಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;
- (iii) ಅವನ ಅಭಿರುಚಿ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;
- (iv) ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;
- (v) ಎನ್‌ಸಿಸಿ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಹಾಗೂ ಅಂಥ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;
- (vi) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;

(೨) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಮಗುವಿನ ವಾಡಿಕೆ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಮೂಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೩) ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವಂತಹ ನಿಯತವಾದ ಶಾಲೆಯ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೪) ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿಗೆ, ಅಂಥ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಶಾಲೆಯ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ತರುವಾಯ, ಮಗುವು ಆಟವಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನೆಪಾಠ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೫) ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಧಿವರೆಗೆ ಮಗು ಆಟವಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆನಂದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೬) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಮಗುವನ್ನು ಮನೆಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಬಾಲ್ಯದ ಅನುಭವ ದಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಬಹುದು.

(೭) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವಂತಹ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(೮) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕುರಿತ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವರದಿಯನ್ನು ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೭. ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು.-

(೧) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ತಾರತಮ್ಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುವಿನ ಹತ್ಯೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು, ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ವಿರುದ್ಧದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(೩) ಯಾವುದೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ,

(ಎ) ಶಿಕ್ಷಣ ಅವಕಾಶ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಪಠ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಬಿ) ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಆಕೆಯ ತನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಸಿ) ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಡಿ) ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂದಾಯ ಮಾಡದ ಕೂಲಿಯ ಹಾಗೆ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

(ಆ) ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಕಿರುಕುಳವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು, ಎಂದರೆ ದೈಹಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ -III

ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

೮. ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ :

೧) ರಾಜ್ಯವು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯವು, ೧೬ ವರ್ಷದವರೆಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೯. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ: ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿಗೆ, ಮುಂದಿನ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ :

(ಎ) ಆ ಮಗುವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ವರ್ಣ, ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದು;

(ಬಿ) ತಂದೆಯು ದೊರೆಯದಿರುವುದು;

(ಸಿ) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು;

(ಡಿ) ಮಗು ಹೆಚ್ ಐ ವಿ ಅಥವಾ ಏಡ್ಸ್ ನಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದು;

(ಇ) ತಳಸ್ತರದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದು;

(ಎಫ್) ಯಾವುದೇ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದು; ಅಥವಾ

(ಜಿ) ಆ ಮಗು ವಿಲಕ್ಷಣ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಹೊಂದಿರುವುದು.

೧೦. ಸಲಹೆ: (1) ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಲಹಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ಸಲಹೆಗಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಪರಂತು, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಾಲಕ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ಸಲಹೆಗಾರರು ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಎಲ್ಲ ಅರ್ಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

೧೧. ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯ: ರಾಜ್ಯವು, ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ:

(ಎ) ಸಂತಸದಿಂದ ಕಲಿಯುವ ವಿಧಾನವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಶುದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದು;

(ಬಿ) ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿವರ್ಷ, ೫ನೇ ತರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಭೋದನೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಗಾಗಿ, ಕನಿಷ್ಠ ನಲವತ್ತೆಂಟು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ಅದು, V ನೇ ತರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮಲೇರಿಯಾ, ಏಡ್ಸ್, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು, ಮದ್ಯಪಾನ, ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುಗಳ ದುರುಪಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು;

(ಡಿ) ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕುರಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಅನ್ವಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಇದು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

೧೨. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್ತು: (1) ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳು, ಚುನಾಯಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಹಯೋಗದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಹಿಸುವ ಶಾಲಾ ಸಂಸತ್ತಿನಂಥ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) (೧)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ VIIIನೇ ತರಗತಿಗೂ ಕೆಳಗಿನ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೧೩. ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು:(1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯು, ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿರಲಿ, ಅನುದಾನಿತ ಅಥವಾ ಅನುದಾನರಹಿತವಾಗಿರಲಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ:-

- (ಎ) ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಬಿ) ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.
- (ಸಿ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತಹ ಒಳಾಂಗಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಟದ ಮೈದಾನದ ಸೌಲಭ್ಯ;
- (ಡಿ) ಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಂಥ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಉಪನ್ಯಾಸ ಭವನಗಳು, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇತರ ಸಾಕಷ್ಟು ವಾಸ್ತವಿಕ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು;
- (ಇ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಬೋಧನಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು;
- (ಎಫ್) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರ ಸಂಘಟಿತ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು;
- (ಜಿ) ಆಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೆರವು.
- (ಛ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಶಾಲೆಗಳು ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಯಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ - IV

ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

೧೪. ಮಕ್ಕಳ ಅನಕ್ಷರತೆ ನಿವಾರಣೆ: (೧) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅನಕ್ಷರತೆ ನಿವಾರಿಸುವ ಗುರಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯವು, ೧೮ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ೨೦೧೦ರ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಸಾಕ್ಷರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ರಾಜ್ಯವು, ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವೃತ್ತಿಪರ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಪರ್ಮಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವಶ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೧೫. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳು: (೧) ರಾಜ್ಯವು, ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯವು, ಅನಕ್ಷರತೆ ನಿವಾರಣೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ರಾಜ್ಯವು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ನಿವೃತ್ತ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪಿಂಚಣಿದಾರರು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜನೋಪಕಾರಿ ಸದಸ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

೧೬. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಗು: (೧) ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯುವ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಜನನದ ಮತ್ತು ಶೈಶವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.

(೨) ಜನನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಹಾಲು ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರಥಮ ಸ್ತನ್ಯಪಾನದ (ಕೊಲೆಸ್ಟ್ರಮ್) ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ.

೧೭. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಕ್ರಮಗಳು: (೧) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಈ ಮುಂದಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು:

- (ಎ) ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಹಕ್ಕು ನೀಡುವುದು;
- (ಬಿ) ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮತ್ತು ಎಚ್‌ಐವಿ / ಏಡ್‌ನಂಥ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಮರಣಾಂತಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಶಿಶುಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಉಪಶಮನ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಶ್ರೂಶೆ ನೀಡುವುದು ;
- (ಸಿ) ತಾಯಿ ತಂದೆಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಚ್‌ಐವಿ ವೈರಾಣುಗಳನ್ನು ತಗುಲಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;

- (ಡಿ) ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಲೇರಿಯಾ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯಿಲೆ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು;
- (ಇ) ಕುಷ್ಠರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾರ್ದ ಪರಿಸರ ಒದಗಿಸುವುದು;
- (ಎಫ್) ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರುವ ಮಾದಕ ವಸ್ತು, ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಪಾನದ ದುರುಪಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು;

೧೮. **ಸಮರ್ಪಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರದ ಹಕ್ಕು:** ರಾಜ್ಯವು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗು ಸಮರ್ಪಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಪಡೆಯಲು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

- (ಎ) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಬಿ) ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಓಆರ್ ಎಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂಥ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಸಿ) ಎಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಹಾಲು, ಬ್ರೆಡ್, ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಅನ್ನಸಾರು ಒದಗಿಸುವ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಥ ಆಂತರಿಕ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ;
- (ಡಿ) ಪೌಷ್ಟಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಇ) ಅಂಧತ್ವದ ಆಪಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಎ ಜೀವಸತ್ತ್ವವುಳ್ಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಎಫ್) ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

೧೯. **ಕಡ್ಡಾಯ ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆ:-** ರಾಜ್ಯದ ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಹೆಪಾಟೈಟಿಸ್ ಬಿ ಚುಚ್ಚು ಮದ್ದು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಂಎಂಆರ್ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು, ತರುಣಿಯರಿಗೆ ರುಬೆಲ್ಲಾ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೨೦. **ಪ್ರಸೂತಿ ರಜೆ:** ಉದ್ಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ದತ್ತು ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಏಕ ಪೋಷಕರು ಸೇರಿದಂತೆ ಆರು ವಾರಗಳ ಪ್ರಸೂತಿ ರಜೆ ನೀಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೨೧. **ಶಿಶು ಪಾಲನಾ ಗೃಹಗಳು:** ಉದ್ಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ತಾಯಂದಿರ ಶಿಶು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗರಿಷ್ಠವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಗೃಹಗಳು ಮತ್ತು ದೈನಂದಿನ ಪಾಲನಾ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೨೨. **ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿಗಳು:** ರಾಜ್ಯವು, ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಗೃಹಗಳು, ಗೃಹಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಶುಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ವಲಸೆ ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

೨೩. **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:** ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡುವ ಕಸ, ಹೊಲಸು ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - VI

ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ ವಿರುದ್ಧ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

೨೪. **ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ ನಿಷೇಧ:-** (1) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ವರ್ಷದಿಂದ ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ೧೬ ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ: ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆಯು ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ:

- (ಎ) ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ (ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಲ್ಲದ ನಿಯೋಜನೆ;
- (ಬಿ) ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸುವುದು, ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ತುಂಡು ದರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂಶಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮನೆಗೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮನೆಕೆಲಸದ ಉದ್ಯೋಗಗಳು;
- (ಸಿ) ಚಿಂದಿ ಆಯುವುದು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲಗಳ ಮಾರಾಟ, ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಮಾರಾಟ, ಸಮಾಚಾರ ಒಯ್ಯುವುದು, ಅಂಗಡಿಯವರ ಮೂಟೆ ಹೊರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ದುಡಿಮೆ.

೨೫. ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ: (೧) ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(೨) ರಾಜ್ಯವು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

೨೬. ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ: (೧) ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೨) ರಾಜ್ಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಅವರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಅವರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(೪) ಈ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(೫) ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ ಜಾಗೃತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ-VII

ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

೨೭. ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗದ ನಿಷೇಧ: ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತ ಪರಿಸರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ವಿವರಣೆ: ಸುರಕ್ಷಿತ ಪರಿಸರ ಎಂದರೆ, ಮಗುವನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸದ ಮತ್ತು ಅವನ / ಅವಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವಂಥ ಒಂದು ಪರಿಸರ.

೨೮. ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಲೈಂಗಿಕ ಹಲ್ಲೆ : ಮಗುವಿನ ದುರುಪಯೋಗದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ,

(ಎ) ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನೀಡಿರುವ ತೀರ್ಪಿನಂತೆ ಹಲ್ಲೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಗುವಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಗುವಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ೩೭೫ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಬಿ) ಲೈಂಗಿಕ ಅಥವಾ ತೀವ್ರ ಲೈಂಗಿಕ ಹಲ್ಲೆ ಎಸಗಿದಾಗ, ಮಗುವನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತನಿಖಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ವೃತ್ತಿನಿರತ ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು / ಸಲಹೆಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(ಸಿ) ಹಲ್ಲೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಗುವಿನ ವಿರುದ್ಧ ಎಸಗಿದ ಅಪರಾಧವು ರುಜುವಾತಾದರೆ, ಹಲ್ಲೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ನಿಧಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

೨೯. ಮಗುವಿನ ಸುಪರ್ದನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೊಣೆ: (೧) ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲದ ಮಗು/ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃವಾಗಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು;

(೨) ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರಸೀತಿ ಪಡೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಖುದ್ದಾಗಿ ಅಥವಾ ತಲುಪೊಪ್ಪಿಗೆ ನೋಂದಾಯಿತ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ನೀಡುವುದು ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಮಗುವಿನ/ ಮಕ್ಕಳ ಸುಪರ್ದನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ನೀಡಬಹುದು.

(೩) ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಗು / ಮಕ್ಕಳ ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಾನು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂಥ ಶಿಫಾರಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಜಪ್ತಿ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು, ಮಗುವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗುವುದು.

(ಆ) ಮಗು / ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೊತೆ ಇರುವ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಮಗುವನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ದತ್ತು ಪಡೆದಿರುವಂಥ ಯುಕ್ತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೩೦. ಊಟ ಮತ್ತು ವಸತಿಯನ್ನೊದಗಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಹೊಣೆ: (೧) ಊಟ ಅಥವಾ ವಸತಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಂಥದೇ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಆವರಣದೊಳಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿಗೆ, ಆ ಮಗುವು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ, ಸಂಬಂಧಿಕರು ಅಥವಾ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು, ಊಟ ಅಥವಾ ವಸತಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಂಥದೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ಹೋಟೆಲು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಯಾವುದೇ ಕೋಣೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಅವಕಾಶ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ:

ಪರಂತು, ಈ ಉಪ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೂ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೊತೆಗಿರುವ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು, ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದಂಥ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೩) ಊಟ ಅಥವಾ ವಸತಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಂಥದೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಹೋಟೆಲುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಫಿಲ್ಮುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರ ಅಥವಾ ವಿಡಿಯೋಗಳು, ಡಿಸ್ಕ್ ಪ್ರೇಯರುಗಳು, ಕೇಬಲ್ ಅಥವಾ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಒದಗಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಧ್ಯಮ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಯಾವುದೇ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಮಗುವು ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು;

(೪) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ಹೋಟೆಲ್ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಲೀಕ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

೩೧. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಂಬಂಧದ ಮಕ್ಕಳ ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗದ ಅಪರಾಧವು ಸಂಜ್ಞೆಯ ಮತ್ತು ಜಾಮೀನಿಯವಲ್ಲದ ಅಪರಾಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು: (೧) ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಂಬಂಧದ ಮಗುವಿನ ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗದ ಎಲ್ಲ ಅಪರಾಧಗಳು ಸಂಜ್ಞೆಯ ಮತ್ತು ಜಾಮೀನಿಯವಲ್ಲದ ಅಪರಾಧವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೩೨. ಮಕ್ಕಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶೋಷಣೆ: (೧) ವಾಣಿಜ್ಯ ಶೋಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ವಯಸ್ಸಿನಿಗೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಭ್ಯಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ವೆಬ್ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು, ಅಶ್ಲೀಲ ಭಾವ ಸೂಚಕ ಅಥವಾ ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು, ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು, ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು, ದಳ್ಳಾಳಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಏಜೆಂಟರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

(೨) ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ತಾನು ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡಿದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ / ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳ ಲೈಂಗಿಕ / ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಪೊಲೀಸು ಉಪಾಧೀಕ್ಷಕನ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸು ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಗಡಿ ಪೊಲೀಸು, ರೈಲ್ವೆ ಪೊಲೀಸು, ಸಂಚಾರಿ ಪೊಲೀಸರು ಸಂಶಯ ಪಡಬಹುದಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಂಥ ವಯಸ್ಕರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹತ್ತಿರದ ಪೊಲೀಸು ಠಾಣೆಗೆ ವರದಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೩೩. ಬಂಧಿಗಳ ಮತ್ತು ವೇಶ್ಯೆಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ವಿನಿಯಮನಗಳು: ರಾಜ್ಯವು ಬಂಧಿಗಳ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಲೈಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ವಿನಿಯಮನಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೩೪. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು: (೧) ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಕ್ರಮ ವಸೂಲಿಯಲ್ಲಿ, ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಾಜನಕ, ಮನೋಉದ್ರೇಕಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಸಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೨) ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲು ಅಥವಾ ಜೂಜಾಡಲು ಅಥವಾ ಜೂಜು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದು ಒಂದು ಅಪರಾಧ.

(೩) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಅಪರಾಧಗಳು ಸಂಜ್ಞೆಯ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೩೫. **ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ:** (೧) ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿವರಣೆ: ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ,

- (ಎ) ವ್ಯಾಪಾರವಿರುವಾಗ ಅಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ;
- (ಬಿ) ಒಬ್ಬ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕಾಗಿ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಶಪಥ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಾಗ;
- (ಸಿ) ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಏಜೆನ್ಸಿ, ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಥವಾ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ;
- (ಡಿ) ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಅಥವಾ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ನೌಕರ, ದಾದಿ, ಸೂಲಗಿತ್ತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಗರಿಕ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜನನ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗ; ಅಥವಾ
- (ಇ) ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳ ದೈನಂದಿನ ಪಾಲನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ

ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

- (೨) ಮಕ್ಕಳ ದೇಹದ ಭಾಗ / ಅಂಗದ ಮಾರಾಟವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ.
- (೩) ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅಪರಾಧದ ದೋಷಾರೋಪಣೆಗೆ ಮಗುವಿನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅಥವಾ ಇಚ್ಛೆ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ವಿಧಾನವು ಪ್ರತಿರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩೬. **ರಾಜ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:** (೧) ರಾಜ್ಯವು ದುರುಪಯೋಗದ ಆಫಾತದಿಂದ ಹೊರಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ದುರುಪಯೋಗದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಅದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹಾಜರಾಗುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಲು ಒಂದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳ ನೆರವು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾನೂನುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸ್ಪಂದನಶೀಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಹ ಪೊಲೀಸು ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಯ ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ರಾಜ್ಯವು, ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೊಳಗಾದಂಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಇತರ ನೆರವು ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗಿನ ಸ್ಪಂದನಶೀಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ, ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

೩೭. **ಮಾರುವೇಷಧಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ:** ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಾಲ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಗಿರಾಕಿಯಂತೆ ಹಾಗೂ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಿಯೋಜಕರಂತೆ ಹೋಗಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯೆಂದು ಅರ್ಥೈಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೩೮. **ಮಕ್ಕಳ ಲೈಂಗಿಕ ಆಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರ:** (೧) ಮಕ್ಕಳ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೨) ಯಾವುದೇ ರೂಢಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ತರುವಾಯ, ಒಬ್ಬ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ದೇವದಾಸಿಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಲು, ಹಾಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಬಾಲಕಿಯು ಒಪ್ಪಿರಲಿ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪದೇ ಇರಲಿ, ಅದು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವೆಂದು, ಶೂನ್ಯವೆಂದು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕ ಬಾಲಕಿಯು ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥಳಾಗಿರುವಳೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೩) ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರಬಹುದಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಗುವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ರಾಜ್ಯವು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದು:

(ಎ) ಬಾಲ ವೇಶ್ಯಾ ವೃತ್ತಿಯ ನಿಷೇಧ;

(ಬಿ) ಎಲ್ಲ ಬಾಲ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಅವರಿರುವ ಶೋಷಣೆಯ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು;

(ಸಿ) ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ VIII

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿಲಕ್ಷಣ ಅಸಮರ್ಥತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ

ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

೩೯. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು: (೧) ರಾಜ್ಯವು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸಲು ಅವರ ಬದುಕು, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು, ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ರಾಜ್ಯವು, ಜನನ ಪೂರ್ವ ಲಿಂಗ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಭ್ರೂಣ ಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಹತ್ಯೆಯಂಥ ಅಪಾಯಕರ ಮತ್ತು ಅನೈತಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು, ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಂವೇದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂಥ ಆತ್ಮ ಗೌರವದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚುಡಾಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಭದ್ರತೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ರಾಜ್ಯವು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಶ್ಲೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ನೋಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬಗೆಗಿನ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ರಾಜ್ಯವು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶರೀರ ಜ್ಞಾನ ಕುರಿತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

೪೦. ವಿಲಕ್ಷಣ ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು: (೧) ರಾಜ್ಯವು, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾದ ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಸಕಾಲಿಕ ನಿವಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇವು ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆ, ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿಸುವ ತಾಯಂದಿರು, ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು, ಒಂದು ಮತ್ತು ಆರು ವರ್ಷಗಳ ನಡುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ತಾರುಣ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇವುಗಳು, ಎಲ್ಲ ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರುಬೆಲ್ಲ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

(೨) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಅಶಕ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಜನಗಣತಿಯನ್ನು ಇಂದೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಕಾಲಮಿತಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ವಿಲಕ್ಷಣ ಅಸಮರ್ಥತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

(೫) ರಾಜ್ಯವು, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ, ಕೇಂದ್ರ/ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಶಕ್ತತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಮಧ್ಯಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೪೧. ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು: (೧) ರಾಜ್ಯವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಎಲ್ಲ ಬೀದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆ ತಂದು ನೋಂದಾಯಿತ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪರಂತು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಸರ್ಕಾರವು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು, ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಆ ತರುವಾಯ ಅವರ ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪುನಸ್ಸಂಜ್ಜಿಕರಣವನ್ನು ಸಮನ್ವಯೀಕರಿಸಲು ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಆಶ್ರಯಧಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

- (ಎಫ್) ಮಕ್ಕಳು ಯೋಗ್ಯ ನಾಗರಿಕರಾಗುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಲಿತು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- (ಜಿ) ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಗುವಿನಿಂದ ಬರುವ ದೂರುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು
- (ಎಚ್) ಉತ್ತಮ ಪೋಷಕತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾನದಂಡ ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಒಂದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ರೂಪಿಸುವುದು.
- (ಐ) ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು
- (ಜೆ) ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಪ್ರವರ್ಗ, ವಯಸ್ಸು, ಲಿಂಗ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಕಿಅಂಶ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
- (ಕೆ) ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದು;
- (ಎಲ್) ಅದು, ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹಕಾರ ಕೋರಲು ಅಧಿನಿಯಮ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಜಾಗೃತಿ ಆಂದೋಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸಮೂಹಗಳು ಮತ್ತು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಮಾಧ್ಯಮ ಬೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ದೂರದರ್ಶನ, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಖಾಸಗಿ ದೂರದರ್ಶನ ಚಾನಲ್‌ಗಳು, ಕೇಬಲ್ ಕಾರ್ಯಜಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಎಂ) ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ, ನಿಯಮಿಸಲಾದಂತೆ ಮಾಧ್ಯಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- ೪೪. ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗದ ಅಧಿಕಾರಗಳು:** ಆಯೋಗವು ಈ ಮುಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ:
- (ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಯುತ ಹಕ್ಕು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಅವರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು;
- (ಬಿ) ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಗತ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.
- (ಸಿ) ಆಯೋಗವು, ಯಾವುದೇ ನೋಂದಾಯಿತ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಗು / ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು. ಪರಂತು ಆ ಗೃಹವು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಗು / ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು;
- (ಡಿ) ವಿವಾದದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಶ್ನಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಗುವೇ ಅಲ್ಲವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು;
- (ಇ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಆವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಆವರಣದಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸೇರುತ್ತದೆ;
- (ಎಫ್) ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಜಿ) ಯಾವ ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಮಗುವಿನ ಪರವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕದಮೆ ಹೂಡುವುದು.

೪೫. ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ: (೧) ಅಧಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದರೆ ಅದು ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರೆಂದು ತಾನು ಭಾವಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗಿ ತನ್ನ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ನೋಟೀಸನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ / ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಪ್ರಕರಣವು ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ವಜಾ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು,

- (i) ಮಗುವಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಅಪಾಯವಿರುವಂಥ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು;
- (ii) ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು
- (iii) ಪೊಲೀಸರು ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ತನಿಖೆ ಅಥವಾ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮಗುವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಆಯೋಗ ಯುಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- (೨) ಈ ಉಪಬಂಧದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ನೋಟೀಸನ್ನು,
- (ಎ) ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೋಟೀಸನ್ನು ನೀಡುವ ಅಥವಾ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ; ಅಥವಾ
- (ಬಿ) ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪತ್ತೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವ ಕೊನೆಯ ವಾಸಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ;
- (ಸಿ) ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಆತನ ಕುಟುಂಬದ ವಯಸ್ಕ ಸದಸ್ಯ ಅಥವಾ ಸೇವಕನಿಗೆ ನೀಡುವ ಅಥವಾ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ; ಅಥವಾ
- (ಡಿ) ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಆತನ ಬೇರೆ ವಿಳಾಸ ತಿಳಿದಿರುವಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಆತನಿಗೆ ನೋಂದಾಯಿತ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸುವ ಮೂಲಕ; ಮತ್ತು
- (ಇ) ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗವು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಅಂಥ ವಾಸದ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (೩) ಉಲ್ಲಂಘನೆ ನಡೆದಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯ ಪ್ರಭಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಆಯೋಗವು ಕರೆದಾಗ ಮಗುವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ನೆರವು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೪೬. **ಪ್ರಾಧಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು:** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಮಕ್ಕಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಆಯೋಗದ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಲು ತಾನು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನೇಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ -X

ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯ

೪೭. **ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಾಗುವುದು:** ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಾಗಿ ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೪೮. **ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ತತ್ವಗಳು:** ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮುಂದಿನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

- (ಎ) **ಮುಗ್ಧತೆ ವಯಸ್ಸು:** ಒಂದು, ಮಗುವನ್ನು, ಏಳು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಅಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಕಾರಣ ತನ್ನ ಕೃತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥನಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ೧೨ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ದುರ್ಭಾವನೆ ಅಥವಾ ಅಪರಾಧಿಕ ಉದ್ದೇಶದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಬೇಕು.
- (ಬಿ) **ಮುಗ್ಧತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ರಕ್ಷಣೆ:** ಮುಗ್ಧತೆಯ ಪೂರ್ವಭಾವನೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ರಕ್ಷಣೆಗಳು ಖಾತರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಸಿ) **ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು:** ಮಕ್ಕಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಿಂದ, ಪ್ರಕರಣ ವಿಲೇವಾರಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಡಿ) **ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ತತ್ವ:** ಈ ತತ್ವದ ಉದ್ದೇಶವು, ಮಗುವನ್ನು ಭೌತಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಭೌದ್ಧಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಗರಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

- (ಇ) ಭಾಷೆ, ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು ಅವಹೇಳನಕಾರಿಯಾಗಿರಬಾರದೆಂಬ ತತ್ವ: ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾಷೆ ಅವಹೇಳನಕಾರಿಯಾಗಿರಬಾರದೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಪರಿಣಾಮದ ಅಥವಾ ಆರೋಪಣಾತ್ಮಕ ಪದಗಳಾದಂತಹ ದಸ್ತಗಿರಿ, ರಿಮಾಂಡ್ ಆಪಾದಿತ, ದೋಷಾರೋಪಣಾ ಪಟ್ಟಿ, ವಿಚಾರಣೆ, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್, ವಾರಂಟ್, ಸಮನ್, ಅಪರಾಧ ನಿರ್ಣಯ, ನಿವಾಸಿ, ಅಪರಾಧಿ, ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ, ಅಭಿರಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
- (ಎಫ್) ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದಿರುವ ತತ್ವ: ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದನ್ನು, ಅದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮಕ್ಕಳೇ ಅಥವಾ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಪರವಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಪರವಾಗಿ ಇದ್ದೇನೆಂದು ಹಕ್ಕು ಸಾಧಿಸುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಸಹಾ ಅದನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲಾಗದು ಅಥವಾ ಅದು ಊರ್ಜಿತವಾಗದು. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಿನ ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡದಿರುವಿಕೆಯು ಹಕ್ಕಿನ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಿಕೆ ಎಂದಾಗದು.
- (ಜಿ) ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವ: ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶದ ಸಮಾನತೆ, ಅಪಕಾಶಗಳ ಸಮಾನತೆ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಅಥವಾ ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಅಥವಾ ಪೋಷಕರ ವಯಸ್ಸು, ಲಿಂಗ, ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ, ಅಂಗವಿಕಲತೆ, ವರ್ಣ, ಜನಾಂಗ, ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಜಾತಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ಅಥವಾ ನಡವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
- (ಹೆಚ್) ಗೋಪ್ಯತೆ ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯ ಹಕ್ಕಿನ ತತ್ವ: ಗೋಪ್ಯತೆ ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಡವಳಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಪಾಡತಕ್ಕದು.
- (ಐ) ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವ ತತ್ವ: ಈ ತತ್ವವು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಕೃತ್ಯದ ನೆನಪನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ನೋಡುವಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- (ಜೆ) ಅಂತಿಮ ಕ್ರಮದ ತತ್ವ: ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕನಿಷ್ಠ ಅವಧಿಯ ವಿಚಾರಣೆ ತರುವಾಯ ಮತ್ತು ಅದುವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಅಂತಿಮವಾದಂತಹ ಕ್ರಮವಾಗಿರಬೇಕು.
- (ಕೆ) ರುಜುವಾತು ಮಾಡುವ ಹೊಣೆ: ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಪರಾಧ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತಾನು ಎಸಗಿಲ್ಲವೆಂದು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆರೋಪಿಯ ಮೇಲೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಎಲ್) ಮಕ್ಕಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ: ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಗು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನೀಡಬೇಕಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅಪರಾಧದ ಆರೋಪಿ ಅಥವಾ ದುಷ್ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದವನ ಮುಂದೆ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಣುವಂತೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
- (ಎಂ) ಮಕ್ಕಳ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಪಾಟೀ ಸವಾಲು: ಮಕ್ಕಳಸಾಕ್ಷಿಯ ಪಾಟೀಸವಾಲಿಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಸಾಕ್ಷಿಯ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸು ಅಥವಾ ಆ ಮಗು ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವಿನ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೂ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- (ಎನ್) ವಿಚಾರಣೆ ಮೊದಲು ಜುಲ್ಮಾನೆಯನ್ನು ಠೇವಣಿಯಾಗಿಡುವುದು: ಆರೋಪಿಸಲಾದಂತಹ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಜುಲ್ಮಾನೆ ವಿಧಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಡವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಯ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಂಥ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ವಿಧಿಸಬಹುದಾದ ಜುಲ್ಮಾನೆಯ ಗರಿಷ್ಠ ಮೊತ್ತದ ಶೇ ೭೫ ರಷ್ಟನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ ಠೇವಣಿ ಇಡುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಬಹುದು.

೪೯. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಧಾನ: ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೂ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದು:

- (ಎ) ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ / ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನೀಡುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿನ ನಡವಳಿಗಳ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದು.
- (ಬಿ) ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು.
- (ಸಿ) ಅವರಿಗೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಗೋಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು.
- (ಡಿ) ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಡವಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು.

- (ಇ) ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಪಾಟೀ ಸವಾಲಿಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮುಖಾಂತರವೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
- (ಎಫ್) ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- (ಜಿ) ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳ ಗುರುತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು
- (ಹೆಚ್) ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡವರೆಂದು ಆರೋಪಿಸಲಾದವರ ನ್ಯಾಯಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್‌ಗೆ, ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
ಮಗುವು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಲವಂತದಿಂದ ಎಳೆದು ತರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
- (ಐ) ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು.
- (ಜೆ) ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ ತಾಯಿ/ ಪೋಷಕ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸೇವಕ/ ಸಲಹೆಗಾರರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು.
- (ಕೆ) ಮಕ್ಕಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗದ ಘಟನೆ ನಡೆದ ನಂತರ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಮಾಜ ಸೇವಕ / ಸಲಹೆಗಾರರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರೊಂದಿಗೆ ದಾಖಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಎಲ್) ಸೂಕ್ತ ಭಾಷಾಂತರ / ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತಹ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು / ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಎಂ) ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಸಕ್ಷಮವಾಗಿ ಸೇವೆ ನೀಡುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಂತಹ ಮಗುವಿನ ಪರವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಎನ್) ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳು / ಸಾಕ್ಷಿದಾರರ ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಐ) ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಪರಿಚಿತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- (ಐಐ) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಪ್ರತಿವಾದಿಯ ವಕೀಲರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರಂತಹ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು.
- (ಐಐಐ) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಅಗತ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವುದು.
- (ಐಐಐಐ) ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಡವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಸಮಾಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- (ಐಐಐಐಐ) ಬಾಲ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗದಂತೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹಾಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- (ಐಐಐಐಐಐ) ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು, ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನೊಬ್ಬನಿಂದ ನೆರವು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ -XI

ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಗಳು

೫೦. ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವುದು: (೧) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕದಿಂದ, ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಷರತ್ತುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೊರತು, ಯಾವುದೇ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೨) ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಥವಾ ನಡೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ. ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಪ್ರಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಪರಂತು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವನೋ ಅವನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ನಿಗದಿತ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

- (ಔ) ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೂ ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ:
- (ಎ) ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೇರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ;
- (ಬಿ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿರುವಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆ, ಗೃಹ, ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆ.

೫೧. **ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಗಳ ಕೆಲವು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು:** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹವೂ,

- (ಎ) ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಗು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅದನ್ನು, ಅವನ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬೆಂಬಲದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ
- (ಬಿ) ಅಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನೋಂದಾಯಿತ ವೃತ್ತಿ ನಿರತ ವೈದ್ಯ ನೀಡಿದ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ

ಮಕ್ಕಳ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೫೨. **ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನಾ ತಂಡಗಳು :** (೧) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಪರಿಶೀಲನಾ ತಂಡಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಚಾರಿ ದಳಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನಾ ತಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು:

- (i) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ
- (ii) ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುವ ಅರ್ಜಿಗಳ ದೃಢೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವುದು.
- (iii) ನಿರ್ದೇಶಕರು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ- XII

ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಗಳು

೫೩. **ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಗಳು :** (೧) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತು, ಮಕ್ಕಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಯು ಐದು ಜನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ೧೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಮಗುವಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಇತರ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಅದರ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಇಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಯು ಏಳು ಜನರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ೧೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಮಗುವಿರತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಯು ಅದರ ಸದಸ್ಯರು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಇತರ ಆರು ಜನರನ್ನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಯು ೯ ಜನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ೧೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಅದರ ಸದಸ್ಯರು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪೈಕಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಅವರ ಪೈಕಿ ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಮೂರು ಜನ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೫೪. **ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು:** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಯು,

- (ಎ) ಮಕ್ಕಳ ಉತ್ತಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮನೋರಂಜನೆ ಹಾಗೂ ಆಟದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು;
- (ಬಿ) ಮಕ್ಕಳ ಅನಕ್ಷರತೆ, ಬೀದಿ ಮಕ್ಕಳು, ಬಾಲ್ಯ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು;
- (ಸಿ) ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಧಿಸಲಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು;
- (ಡಿ) ಕಾರ್ಯಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

೫೫. ಪಟ್ಟಣಗಳು ಹಾಗೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಗಳು: (೧) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಗಳಂತೆಯೇ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ನಿಗಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಗಳಂತೆ ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸಭಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ೪೫ ಹಾಗೂ ೪೬ ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಪರಂತುಕಗಳು ಯಥೋಚಿತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ : XIII

ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ನಿಧಿ

೫೬. ಮಕ್ಕಳ ನಿಧಿ: (೧) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾಂಭವಾದೊಡನೆ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ನಿಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಒಂದು ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅನುದಾನಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಇಚ್ಛೆಯ ದೇಣಿಗೆಗಳು, ವಿಶಿಷ್ಟ ದತ್ತಿಗಳು ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ವಂತಿಗಳು, ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಿಧಿಗೆ ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಡಿ ವಿಧಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲ ಜುಲ್ಮಾನೆಗಳನ್ನು ನಿಧಿಗೆ ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ನಿಧಿಯನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಧಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿವರಣಾ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಲೆಕ್ಕವಿಡುವ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ-XIV

ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು

೫೭. ಮಕ್ಕಳ ಸಂಹಿತೆ: ರಾಜ್ಯವು ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರ ವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವಾಚ್ಯ ಹಾಗೂ ನಿಂದಾತ್ಮಕ ಭಾಷೆ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಹಿತೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಒಂದು ವಿನಿಯಮವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೫೮. ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಾಗುವ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಲು ವ್ಯಾಪಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೫೯. ಮಕ್ಕಳ ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗಳು: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಪರಾಧದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಸಹವಾಸದಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಲು, ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೬೦. ಅಂತರ್ಜಾಲ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ: (೧) ಸರ್ಕಾರವು, ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಲಹಾ ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ವಿಶೇಷ ಸಲಹಾ ಗುಂಪು ಇತರರೊಂದಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸಲಹೆಗಾರರು, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು.

(೨) ೧೪ ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಣ ಪಡೆದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಗಣಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸೈಬರ್ ಕೆಫೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಯಾರದೇ ಜೊತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಒಳಹೋಗಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(೩) ಗಣಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನೇರಿ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ೧೪ ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿಗೆ ಆ ಕೇಂದ್ರದ ವಯಸ್ಸಿನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸದಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(೪) ಯಾವುದೇ ಮಗು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಥವಾ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾಲೀಕರನ್ನೇ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

(೫) ಅಂಥ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾಲೀಕರು ತಮ್ಮ ಆವರಣಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಲು ಮುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ XV

ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು

೬೧. ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು: (೧) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮ, ವಿನಿಯಮನ, ಅಥವಾ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ, ಅವನು

- (ಎ) ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗಾಗಿ, ನಿಯೋಜಕನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕಾರವಾಸದೊಂದಿಗೆ ೫೦,೦೦೦.೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ (ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ) ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ;
- (ಬಿ) ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗಾಗಿ, ನಿಯೋಜಕನು ೨೫,೦೦೦.೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ (ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ರೂ.ಮಾತ್ರ) ಜುಲ್ಮಾನೆ ಮತ್ತು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಸಾದಾ ಕಾರವಾಸದಿಂದ;
- (ಸಿ) ಎಲ್ಲಾ ರೂಪದ ಮನೆಗೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ, ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕನನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ೫೦,೦೦೦.೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ (ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ) ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ;
- (ಡಿ) ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕರಾಗುವ ಅಥವಾ ದುಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ೫೦,೦೦೦.೦೦ (ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ) ರೂಪಾಯಿಗಳ ಜುಲ್ಮಾನೆ ಮತ್ತು / ಅಥವಾ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ಯಾವುದೇ ಸ್ವರೂಪದ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ದಂಡಿತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು.
- (೨) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಯಾವುದೇ ಲೈಂಗಿಕ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಎಸಗಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದೊಂದಿಗೆ ದಂಡನೆಗೊಳಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದೆ ೧,೦೦,೦೦೦.೦೦(ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ) ರೂಪಾಯಿಗಳ ಜುಲ್ಮಾನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (೩) ಯಾರಾದರೂ ಯಾವುದೇ ಗಂಭೀರ ಲೈಂಗಿಕ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಎಸಗಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಏಳು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರದಂಥ ಆದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದೊಂದಿಗೆ ದಂಡನೆಗೊಳಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದೆ ೨,೦೦೦,೦೦೦.೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ (ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ) ಜುಲ್ಮಾನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು;
- (೪) ಯಾರಾದರೂ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿರುವವರೊಂದಿಗೆ ಅಗಮ್ಯ ಗಮನ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯವರೆಗಿನ ಕಾರವಾಸ ಹಾಗೂ ೧,೦೦,೦೦೦.೦೦ ರೂಪಾಯಿ (ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ) ಜುಲ್ಮಾನೆಯೊಂದಿಗೆ ದಂಡನೆಗೊಳಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (೫) ಯಾರಾದರೂ ಆವರಣವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲರಾದರೆ ಮತ್ತು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ೧೮ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಎಸಗಿದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ೧೦೦.೦೦ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ (ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ) ೧೦೦೦.೦೦ ರೂಪಾಯಿವರೆಗಿನ (ಒಂದು ಸಾವಿರ) ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (೬) ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯ ನಂತರವೂ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆತನು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಜುಲ್ಮಾನೆಗೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯ ಸಾದಾ ಕಾರಾವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಡಿಯ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಇದನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- (೭) ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರಣವಿದ್ದು, ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡಲು ನೀಡಲಾದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು/ ಫಿಲ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಲು ವಿಫಲನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಆದರೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕಾರಾವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು/ ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಂಡ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (೮) ಯಾರಾದರೂ ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಮಗುವಿನ ಅಥವಾ ಮಗುವಿನ ದೇಹದ ಭಾಗ/ ಅಂಗವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ನೆರವು ನೀಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ದುಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ರಕ್ಷಣಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಆ ಮಗುವಿನ ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ಉಪಯೋಗ ಅಥವಾ ಮಾರಾಟದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಡಿ ಅಪರಾಧ ಎಸಗಿದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಆದರೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕಾರಾಗೃಹ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರದ ಜುಲ್ಮಾನೆ ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (೯) ಮಾದಕ, ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಸಾರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕಾರಾವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು/ ಅಥವಾ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (೧೦) ಮಗುವನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲು ಅಥವಾ ಜೂಜಾಡಲು ಅಥವಾ ಜೂಜು ಕಸುಬಿನಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಅವಧಿಯ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕಾರಾವಾಸ ಮತ್ತು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಜುಲ್ಮಾನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

- (೧೧) ವಾಣಿಜ್ಯ ಲೈಂಗಿಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಸಾದಾ ಕಾರಾವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಅಧಿನಿಯಮದಡಿಯ ಯಾವುದೇ ದಂಡ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಇದನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-XVI

ಇತರ ಉಪಬಂಧಗಳು

೬೨. ಅಧಿನಿಯಮದಡಿಯ ಅಪರಾಧಗಳ ಸಂಜ್ಞೆಯತೆ : ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅಥವಾ ಅದರಡಿ ರಚಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮದಡಿ ಮಾಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಪೊಲೀಸರು ಅಥವಾ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೬೩. ಸುಳ್ಳು ದೂರು ದಾಖಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದಂಡ: ಸುಳ್ಳು ದೂರುಗಳನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೬೪. ಅಪರಾಧಗಳು ಸಂಜ್ಞೆಯವಾಗಿರುವುದು: ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, ೧೯೭೩ (೧೯೭೪ರ ೨)ರಲ್ಲಿ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ದಂಡನೀಯವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವು, ಸಂಜ್ಞೆಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೬೫. ಇತರ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸುವುದು: ಮಕ್ಕಳ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿವಾದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸಿವಿಲ್ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಣೆ ನಡೆಸಲು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೬೬. ಅಧಿನಿಯಮವು ಇತರ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾರೋಹಿಸುವುದು: ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಉಪಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಹೊರತು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಕಾನೂನಿನ ಬಲದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಸಂಗತವಾದುದು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

೬೭. ನಿಯಮ ರಚನಾಧಿಕಾರ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

೬೮. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ: (೧) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರವು, ಸರ್ಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಅಥವಾ ಯುಕ್ತವೆಂದು ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದಂಥ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗದಂಥ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

ಪರಂತು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

- (೨) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೬೯. ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ: ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಯೋಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಅಥವಾ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

೭೦. ದಾವೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್‌ಗಳ ನಡೆಸಲು ಪ್ರತಿಷೇಧ: ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವ ಮಂಜೂರಾತಿ ಪಡೆಯದೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಅಥವಾ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ದಾವೆ, ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್ ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೂಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆ.

THE CHILDREN'S RIGHTS BILL, 2005

A Bill to secure to the children health, nutrition, education, employment, and protection against abuse as an extension of the Basic Human Rights and to create a child friendly environment for growth

Be it enacted by the Legislature of Karnataka State in the Fifty-sixth Year of the Republic of India, as follows.

CHAPTER I PRELIMINARY

1. Short title, Extent and Commencement:- (1) This Act may be called the Protection and Welfare of Children Act, 2005.

(2) It shall extend to the whole of the State of Karnataka.

(3) It shall come into force from such date as the State Government may by notification specify and different dates may be specified for different areas and different provisions of the Act

2. Definitions,- (1) In this Act, unless the context otherwise requires,

(a) "Government" means the Government of Karnataka;

(b) "Authorized officer" means an officer authorized by the State Government to perform a duty or function under the provisions of this Act;

(c) "A care giver" means an individual, organization, a body of people or a member or employee of such organization or body, appointed to take care of a child in need and includes a staff member of any residential facility for children, an employee of an educational institution, a nursery, crèche, clinic, hospital, sports club, recreational or other facility providing services to children;

(d) "A place for care of children" means any place mentioned in clause (c) and includes any other place which is a place for the care and custody of children;

(e) "Certificate" means the certificate of registration granted under section 48 (a) of this Act;

(f) "Child" means any person who has not completed eighteen years of age unless any other law in force specifies otherwise or unless otherwise indicated in specific provisions of this Act;

(g) "Child in case of child labor" means any person who has not completed fourteen years of age;

(h) "Child labor" means all forms of labor involving children below the age of fourteen;

(i) "Child in need" means a child whose rights are being violated or who is in need of special attention and/or protection and shall include, a juvenile as defined in the Juvenile Justice (Care and Protection) Act, 2000; a child labor, a street child; a child who has been dedicated, a foetus, an adopted child, child in a home, registered or otherwise, a child in foster-care, a child in situation of abuse, a differently abled child, child of a prisoner, child of commercial sex workers, child who is vulnerable, a child whose parents are separated or divorced, a child who has an illness or disease or ailment which has a special stigma like HIV, Leprosy attached to it,.

(j) "Child abuse" means any maltreatment, whether habitual or not, of the child which includes any of the following:

(a) psychological or physical abuse, neglect, cruelty, sexual abuse and emotional maltreatment;

(b) any act by deeds or words which debases, degrades or demeans the intrinsic worth and dignity of a child as a human being;

(c) unreasonable deprivation of his basic needs for survival such as food and shelter, or failure to immediately give medical treatment to an injured child resulting in serious impairment of his growth and development or in his incapacity or death;

(k) "Child trafficking" means the procurement, recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons within or across borders, by means of threat or use of force or

other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of giving or receiving payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for monetary gain or otherwise;

(l) "*Children's Home*" means an institution, whether called an orphanage, home or by any other name and where one or more children reside temporarily or otherwise;

(m) "*Children's Court*" means the Court constituted under Section 41 of this Act;

(n) "*Competent Authority*" means the Secretary to the Government in charge of the Department of Women and Child Development;

(o) "*Commercial exploitation*" means using children for any form of soliciting or publishing or making them available to any person for any commercial purpose, or for sale of the child or any part of its body, including blood.

(p) "*Commission*" means the State Commission for Children constituted under section 37 of this Act;

(q) "*Dedication*" means the performance of any act or ceremony by whatever name called, by which a girl child is dedicated to the service of any deity, idol, object of worship, temple, other religious institution or place of worship;

(r) "*Differently-abled children*" includes children with disabilities, learning difficulties and associated disorders like Autism;

(s) "*Director*" means the Director of Women and Child Development;

(t) "*Fund*" means the State Children's Fund set up under Section 54 of the Act;

(u) "*Guardian*" in relation to a child means his natural guardian or any other person who is legally authorized for the purpose of having the actual charge or control over the child

(v) "*High risk areas*" means areas notified by the State Government as vulnerable to child exploitation.

(x) "*Prescribed medical authority*" means the medical authority specified by rules to certify the age of a child.

(y) "*Prescribed*" means prescribed by rules under this Act;

(z) "*Sexual offence*" covers every form of sexual abuse of a child that is prohibited under the Act and for purposes of awarding deterrent punishment means,

- i. "Grave sexual assault" which covers different types of intercourse: vaginal, oral, anal, use of objects, forcing minors to have sex with each other, deliberately causing injury to the sexual organs, making children pose for pornographic photos or films;
- ii. "Sexual assault" which covers sexual touching with the use of any body part or object, voyeurism, exhibitionism, showing pornographic pictures of films to minors, making children watch others engaged in sexual activity, issuing of threats to sexually abuse a minor;
- iii. "Incest" which is the commission of a sexual offence by an adult on a child who is a relative or related by ties of adoption;

CHAPTER II

RIGHTS AND FREEDOMS OF THE CHILD

3. Declaration of Child Rights,- (1) The provisions of the Convention on the Rights of the Child as acceded to by the Government of India are hereby declared to be part of the law of the State except where they pertain to the Central Government or to any other authority which is outside the purview of the State Government.

(2) It shall be the duty and responsibility of the State Government to respect and ensure that the Rights of the Child as declared and enumerated in the Convention, are protected and guaranteed to every child within the territory of Karnataka.

Provided that nothing contained in this section shall be deemed to prevent the State Government from specifying higher standards.

4. Rights of the Child:- (a) On and from the date of commencement of this Act every child in the State shall have the following special rights, namely,-

- (i) Right to parental care
- (ii) Right to good health;
- (iii) Right to nutrition;
- (iv) Right against every kind of forced labor;
- (v) Right against all forms of exploitation;

5. Obligations of the State,- (1) The State shall ensure that children and the young are given opportunities and facilities to grow in conditions of dignity and liberty, that childhood and youth are protected against moral and material abandonment;

(2) The State shall promote with special care the educational interests of children, especially from the under privileged and weaker sections of society including the Scheduled Castes and Scheduled Tribes;

(3) The State shall,-

- (a) regard the raising of the level of nutrition and the standard of living and the improvement of public health of children as among its primary duties;
- (b) take adequate measures for the proper implementation of the Rights of the Child included in the Convention and to prevent any discrimination, exploitation or abuse of the child on any ground.

(4) All authorities -whether public or private, social welfare institutions, and legislative bodies shall, while undertaking any action concerning children, take the best interest of the child as the primary consideration;

4. Freedoms of the Child:- (1) Every child in the State shall have the following freedom as essential to their development

- a. Freedom to enjoy the routine life cycle of the childhood;
- b. Freedom to play at least for one hour every day;
- c. Freedom to learn according to his taste, skill and talent;
- d. Freedom to participate in sports and games;
- e. Freedom to join NCC, NSS and such other activities;
- f. Freedom to participate in cultural activities.

(2) No individual or institution shall interfere with the basic freedom of the child in its routine life cycle;

(3) No educational institution shall admit a toddler for regular schooling such as reading, writing or cramming;

(4) No child who is attending an educational institution for studies shall be given any home task by such institution so as to enable the child to play and enjoy his childhood after school hours;

(5) It shall be the duty of every parent of a child to allow it to play and enjoy for a reasonable period of time during the day;

(6) No person shall employ a child as a domestic servant or in any establishment in any manner whatsoever which may deny him the enjoyment of the childhood;

(7) The State Government shall conduct a periodic medical examination of every child studying in any educational institution, falling under its jurisdiction from time to time and take such remedial measures as are recommended by the Medical Authorities;

(8) The State Government shall conduct a survey from time to time in respect of the freedom available to children and prepare a report thereon and shall cause such report to be laid before the Legislature.

5. Rights of the Girl Child:- (1) Every girl child shall have the Right against intra family discrimination against the girl child by the members of the family.

(2) The existence of unfavourable practices against the girl child such as female infanticide, violent portrayal of the girl child, barriers to knowledge and development of self-esteem shall be dispensed with;

(3) No girl child shall be:

- a. denied of access to education, development of skills, participation in co-curricular and extracurricular activities what so ever;
- b. denied of minimum level of nutrition and access to health services and knowledge and control of her own body;
- c. denied participation in socio-economic life of the community and denial of knowledge about the existing social, economic, religious, cultural and political conditions of the society.
- d. exploited in household activities as unpaid labor;

(4) All forms of violence against girl child, whether physical or mental including sexual abuse and harassment are prohibited;

CHAPTER III

PROTECTION OF RIGHT TO EDUCATION

6. Free and Compulsory Education,- (1) The State shall provide free and compulsory education to all the children of up to fourteen years of age in the State.

(2) The State shall strive to provide free education up to the age of 16 years for every child.

7. Admission in schools: No child shall be denied admission to any school on any of the following grounds, namely,-

- (a) that the child belongs to a particular race, religion, caste, colour, language or place of birth
- (b) that the father is not available;
- (c) absence of relevant documentation;
- (d) the child is suffering from HIV or AIDS;
- (e) belongs to marginalized communities;
- (f) suffers from any illness; or
- (g) that the child is differently abled.

8. Counseling: (1) Every school shall appoint one or more trained counselors for providing counseling facilities to children.

Provided that in the case of combined schools, there shall be at least one male and one female counselor for the boy students and girl students respectively.

(2) In all deserving cases the State Government shall provide assistance to schools to achieve this.

9. School Curriculum,- The State Government shall endeavor to include the following in the school curricula, namely,-

- (a) holistic education by ensuring universal application of joyful learning processes;
- (b) child rights and gender justice and at least forty eight ours of instruction every year shall be exclusively devoted to the teaching and discussing all these matters for the children of Standard V and above;
- (c) health awareness including malaria, AIDS, personal hygiene, nutrition, family life education, communicable diseases, alcoholism, substance abuse, etc., irrespective of the stream of education for the children of Standard V and above;
- (d) Health applied education towards holistic health shall be compulsorily included in all schools with, among other things, yoga, pranayama and meditation, in the physical education curriculum. This shall be applicable to all students.

10. Student Councils: (1) All schools shall have elected Student Councils or other mechanism such as School Parliament to foster spirit of participatory democracy in the students.

(2) Nothing contained in sub-section (1) shall apply to students in classes below the VIII Standard.

11. Other Facilities: (1) It shall be mandatory that every school, whether public or private, aided or unaided, to provide the following facilities to the students, namely,-

- a. Safe and adequate drinking water;
- b. adequate toilet facilities separately for boys and girls;
- c. adequate playground facilities commensurate with the strength of the students; including indoor games;
- d. infrastructure including class rooms, sitting rooms, library, seminar halls, laboratories, etc commensurate with the curricular requirements;
- e. proper and well equipped teaching aids to provide effective instructions to students;
- f. all other facilities that are necessary for the students for the development of their integrated and holistic personality.
- g. support to children with disabilities and challenges.

(2) The State Government shall prescribe the norms and standard of facilities to be provided by the schools.

CHAPTER IV

TOTAL LITERACY PROGRAMME FOR CHILDREN

12. Eradication of Child Illiteracy: (1) The State Government shall work towards the goal of universal elementary education and eradication of child illiteracy within a period of five years from the commencement of this Act.

(2) The State shall endeavor to make all children up to the age of eighteen years literate by end of the year 2010.

(3) The State shall prepare a comprehensive Plan of Action for achieving this which may include provision for alternate schooling including non-formal education, vocational and livelihood-skills training, and shall create the necessary infrastructure and an enabling environment in order to realize the goal.

13. Guidelines for Action: (1) The State shall lay down guidelines for early childhood care and education and for all pre-school educational institutions for children, including registration and regulation of standards.

(2) The State shall lay down guidelines to provide adequate facilities towards achieving the goal of eradicating illiteracy to all the institutions and organizations involved in this endeavor.

(3) The State shall make arrangements for enlisting the services of retired teachers, pensioners and philanthropic members of the public interested in serving the cause of educating the children.

CHAPTER V

PROTECTION OF CHILD HEALTH AND NUTRITION

14. Child in the womb,- (1) Every child in the womb of mother has a right to survival, safe birth and protection in the infant stage.

(2) A child at birth has the right to mother's milk i.e. colostrums feeding;

15. Specific measures to protect child health: (1) The State shall take specific measures for protecting the health of children in the State which shall include:

- a) providing for the rights of children in the womb and at birth
- b) providing for palliative and terminal care for infants and children with life threatening and terminal illness like cancer and HIV/AIDS.
- c) taking effective steps so that parents do not transmit the HIV virus to their child.
- d) protecting children from malaria and all other avoidable illness and diseases.
- e) providing for the treatment, education and integration of all children with leprosy.
- f) making adequate provision for issues of substance, drug and alcohol abuse in children

16. Right to Adequate Nutrition: The State shall make provision for adequate nutrition for every child and take the following measures:

- a) Every child shall be provided with balanced diet.
- b) District and Primary Health Centers shall be provided with the sachets of ORS and other such nutritious products;
- c) hospitals should essentially have built in catering system with milk, bread, eggs and dal-rice;
- d) Nutrition therapy and nutrition rehabilitation centers should be established at suitable places;
- e) Supply of food rich with Vitamin A shall be ensured to avoid the calamity of blindness;
- f) The parents shall provide nutritious food to their children;

17. Mandatory Immunisation: As part of the ongoing Immunisation Programme of the State, mandatory immunisation with Hepatitis B vaccine in infancy MMR vaccine in children and Rubella vaccine in adolescent girls shall be introduced.

18. Maternity leave: The State shall endeavour to make it compulsory possible for all sectors of employment to allow maternity leave of six weeks for women employees including adoptive mothers and single parents.

19. Crèches: Crèches and day care centers for infants and children of working mothers in all sectors of employment should be set up at the work site or close to the same, in cities and villages, to the maximum extent of available resources.

20. Health Cards: The State shall ensure the creation and maintenance of comprehensive Health Cards inclusive of growth and development, immunisation and other records for all infants and children including those in crèches, homes and schools, and migrant children.

21. Responsibilities of the public: It shall be the duty of all individuals, organizations, institutions, etc., to keep their immediate environment clean and free of garbage, faeces, and other items harmful to children.

CHAPTER VI

PROTECTION AGAINST CHILD LABOUR

22. Prohibition of Child Labor: (1) Child labor shall be prohibited in the State for all children under the age of fourteen years.

(2) The State shall strive to eradicate the child labor up to the age of 16 years over the period of 10 years from the year in which this Act comes in to force.

Explanation: For the purposes of this chapter child labor shall include:

- a. All forms of hazardous and non-hazardous employment as defined in the Child Labor (Prohibition and Regulation) Act, 1986;
- b. All forms of domestic employment such as employment in households, doing work of a domestic nature, either temporarily, permanently, piece-rated or part-time;
- c. All forms of self-employment labor such as rag picking, plastic bag selling, nut selling, running errands, carrying load of shoppers, etc.

23. Release and Rehabilitation: (1) Every child identified as a child labor shall be immediately released from employment and placed in a Children's Home or a State run institution or any other place identified under the Plan of Action.

(2) The State shall ensure that a satisfactory Rehabilitation Programme is in place before taking action under this section.

24. Trafficking in Children for Employment and plan of action: (1) Trafficking in children, for the purpose of employment is prohibited;

(2) The State shall formulate a comprehensive Plan of Action to eradicate all forms of child labor within a period of five years from the commencement of this Act.

(3) The plan shall include schemes for the identification, release and rehabilitation of the child laborers, their education, integration into society and imparting skills and vocational training to them and the prevention of child labor.

(4) The Plan of Action shall be implemented phase-wise over this period of five years.

(5) There shall be one or more Child Labor Vigilance Officer appointed in each Taluka to monitor the implementation of the Plan of Action and to carry out such other duties as the Government may specify.

CHAPTER VII PROTECTION AGAINST CHILD ABUSE

25. Prohibition of Child Abuse: All forms of abuse of children is prohibited and every child shall be assured of a safe environment;

Explanation: A safe environment is such environment as will protect the child from abuse and his/her development is nurtured.

27. Sexual Assault on child: In the trial of every case of child abuse,

- (a) Testimony of the child victim shall be treated on par with the testimony of a child rape victim under Section 375 of the IPC, as laid down by the Supreme Court of India;
- (b) When a sexual or grave sexual assault is committed, the need to ascertain whether a child needs to be medically examined or not shall be decided by the investigating authorities in consultation with a professional social worker/ counselor;
- (c) The guilt against the child victim is proved, the child victim concerned shall be paid appropriate compensation out of the State Children Fund.

28. Obligations of Person in custody of child: (1) Any person who not being related to the child by blood comes to keep with or reside, wholly or partly or in any form, with any child/children shall inform the fact of such custody immediately to the Competent Authority;

(2) It shall be the responsibility of such person to give the information either in person and obtain acknowledgement or send the information by Registered Post Acknowledgement Due

Provided that any person having so come in custody of a child or children before the commencement of this Act shall give such information within three months from the date the commencement of this Act to the Competent Authority;

(3) The competent authority shall have the power to authorize any person to inspect and check the child/children and to submit a report with such recommendation as he considers necessary in each case and such authorized person shall also have the power of search and seizure; In cases where it is found necessary the Competent Authority shall remove the child and place him in a Children's Home or a State run institution;

(4) Nothing in this section shall apply to cases where reasonability exists such as when the child/children are staying with their friends or visiting them on holidays for short period, or students are in a group, or the child is legally adopted, etc;

29. Obligations of Boarding and Lodging establishments: (1) All hotels, and other establishments which provide boarding or lodging or any similar facility shall ensure that children are safe and not at risk of child abuse, within their premises including all adjoining areas having access to that establishment;

(2) No child shall be allowed to enter any room of a hotel or establishment, which provides boarding or lodging or any similar facility unless the child is registered as staying in that room with family, relatives or person related by blood

Provided that nothing in this sub-section will be deemed to apply to reasonable areas such as group of school children accompanied by a teacher, children who may be staying with their friends and their families

(3) All Hotels and other establishments which provide boarding or lodging or any similar facility shall ensure that no child has access to any internet facilities which are not fitted with filters and to any objectionable material including through film or videos, disc-players, cable or any other medium provided by that establishment;

(4)The Owner and the Manager of the Hotel or establishment shall be responsible for every case of violation of the regulation of this section.

30. Offences of tourism related child sexual offences to be cognizable and non-bailable, - Not withstanding anything contained in any other law for the time being in force all offences of tourism related child sexual abuse, shall be cognizable and non-bailable.

31. Commercial Exploitation of Children: (1) Any form of soliciting or publicizing or making children available to any adult or even other children for purposes of commercial exploitation, including hosting websites, taking suggestive or obscene photographs, providing materials, soliciting customers, guiding tourists or other clients, appointing touts, using agents, or any other form which may lead to abuse of a child is prohibited.

(2) It shall be mandatory for the developers of films and /or photographs to inform the police whenever he finds a photo or film developed by him shows sexual or obscene depiction of children.

(3) The Airport authorities, Border Police, Railway Police, Traffic Police shall have power to detain any adult person traveling with a child under suspicious circumstances for questioning and to report the case to the nearest police station.

32. Special Regulations for children of prisoners and sex workers, - The State shall make special provision for protection of the children of prisoners and commercial sex workers.

33. Use of Children in drug trade, - (1) The use of children in the illicit procurement, trafficking and sale of narcotic, and psychotropic and alcoholic substances is prohibited.

(2) Inducing a child to beg or gamble or to assist in the gambling trade is prohibited.

(3) All offences under this section shall be cognizable and non-bailable.

34. Sale of Children: (1) Sale of children under the garb of adoption or otherwise is prohibited,

Explanation: For the purposes of this Act, sale of children takes place:

- a) when there is trading, i.e. selling children;
- b) when a pregnant mother executes an affidavit of consent for adoption for a consideration;
- c) when a person, agency, establishment or child-caring institution recruits women or couples to bear children for the purposes of child trafficking;
- d) when a doctor, hospital, or clinic official or employee, nurse, midwife, local civil registrar or any other person creates birth records for the purpose of child trafficking; or
- e) when a person engages in the act of finding children among low-income families, hospitals, clinics, nurseries, day-care centers, or other child-caring institutions, who can be offered for the purpose of child trafficking.

(2) Sale of a body part/organ of a child is prohibited.

(3) Consent or willingness of the child shall not be a defense against a charge of offence under this section.

35. Responsibilities of the State, - (1) The State shall provide for the setting up of one or more Victim Assistance Units, which shall facilitate the child to deal with the trauma of abuse and assist the child in processes involved with appearing as a witness before any court or authority handling a case of abuse of a child

(2)The State shall carry out child sensitization programs for police officers at all levels, which shall include an orientation on child right laws. Child right laws and methods of handling child abuse related cases shall also be specifically included in the Police Training School curriculum;

(3)The State shall undertake child sensitization training for those involved in healing and rehabilitation and other assistance programs for children who are victims and promote programs of information support and training for such children;

36. Powers of Government to appoint stooges, -The Government shall have the power to appoint persons to go undercover and pose as prospective clients for child prostitutes,

as employers of child labor etc. and nothing done in the course of such operations shall be construed as a violation of the provisions of this Act.

37. Child Sexual Trafficking: (1) Child prostitution is prohibited.

(2) Notwithstanding any custom or law to the contrary, the dedication of a minor girl as a devadasi, whether before or after the commencement of this Act, and whether she has consented to such dedication or not, is hereby declared unlawful, void, and to be of no effect and any minor girl child so dedicated shall not thereby be deemed to have become incapable of entering into a valid marriage;

(3) It shall be the duty of the State to take all steps shall be taken at the protective home to restrict or even deny the visiting rights of any one who may be considered to be a perpetrator, including the parent of the child

(4) The State shall prepare a comprehensive Plan of Action for this purpose, which shall include

- a) the prevention of child prostitution
- b) removing all child prostitutes from their existing place of exploitation and to ensure that they are rehabilitated and integrated into society and
- c) providing education and livelihood skills to such children.

CHAPTER VIII

PROTECTION OF THE GIRL CHILD, DIFFERENTLY ABLED CHILDREN AND CHILDREN IN DIFFICULT CIRCUMSTANCES

38. Rights of the girl Child: (1) The State shall develop and implement comprehensive policies, plans of action and programs for the survival, protection, development and advancement of the girl child to promote and protect the full enjoyment of her human rights and to ensure equal opportunities for girls and all these plans should form the integral part of the total development process;

(2) The State shall ensure elimination of all forms of discrimination against the girl child which result in harmful and unethical practices, such as pre-natal sex selection and female foeticide and infanticide and towards this the State shall promote and support all endeavours that help give the girl child a sense of self-esteem, which would include gender sensitisation programmes at all levels. Special attention shall be focused on taking strict action against eve teasing and on all conditions which create an unsafe atmosphere for girls;

(3) The State shall encourage educational institutions and the media to adopt and project non-stereo typed images of girls and boys and to eliminate child pornography and degrading and violent portrayals of the girl child;

(4) The State shall ensure dissemination of information and education to girls, regarding the physiology of reproduction, reproductive and sexual health.

35. Rights of the Differently Abled Children, - (1) The State shall endeavor to ensure that disabilities, which can be prevented in children, are prevented. Schemes to take timely preventive measures shall be introduced and these may separately cover women during pregnancy, mothers during lactation, children below the age of one, children between the ages of one and six years, and adolescent girls and boys. Initiatives may include mandatory screening of all new born babies and rubella vaccination of all pregnant women;

(2) The census of all disabled children in the State shall be updated;

(3) As far as possible, appropriate initiatives for each child shall be taken in a time bound manner to be prescribed;

(4) A scheme for providing counseling and support to parents of differently abled children shall be launched;

(5) A special plan of action on prevention, early detection and early intervention programs, inclusive education and vocational training, central/institutional and community based programs shall be evolved by the State.

36. Rights of Children in Difficult Circumstances: (1) The State shall endeavor, within a period of five years from the commencement of this Act, to withdraw all street children from life on the street;

(2) All street children shall be withdrawn and placed in a Children's Home or a State run institute or any other place provided that a satisfactory rehabilitation program is in place before this is started;

(3) The Government shall formulate a Plan of Action for the education, rehabilitation and integration into society of these children;

(4) The Government shall establish and maintain, either by itself or in association with the voluntary organizations, Children Shelters in every taluka for the reception of children in difficult circumstances, their rescue and support and for coordinating subsequently their care, treatment, education, training, development and rehabilitation.

CHAPTER IX

STATE COMMISSION FOR CHILDREN

37. Constitution of the State Commission for Children: (1) As soon as may be after the commencement of this Act the State Government shall constitute for the State a Commission to be called the State Commission for the Children.

(2) The State Commission shall consist of:

- i. A Chairman being a person of eminence from the field of child welfare who has worked for the children's rights for at least ten years
- ii. Three members having sufficient knowledge and practical experience of working in areas of law, child rights, health, child psychology, care, social sciences, nutrition or education out of whom at least two shall be women;
- iii. One member to be appointed from persons having experience in field of law relating to child welfare;
- iv. The Chairperson of the State Commission for Women to be an ex-officio member;
- v. A member of the State Human Rights Commission nominated by that Commission to be ex-officio member;
- vi. The Secretary, Department of Law shall be the ex-officio secretary of the Commission.

(3) The Chairman and other members of the State Commission are to be appointed by the Government of Karnataka

(4) The term of office of the members and the Chairman of State Commission is five years;

(5) Terms and conditions of service including emoluments of the members and the Chairman of the State Commission shall be as determined by the State Government.

(6) No person shall be appointed to be Chairman and other member of the Commission nor shall continue as such if he,-

- i. is adjudged insolvent by a competent court
- ii. engages during his term of office in any paid employment outside the duties of his office;
- iii. is or becomes of unsound mind and stands so declared by a competent court;
- iv. is convicted and sentenced of imprisonment for an offence involving moral turpitude.

38. Functions of the State Commission for Children,- The Commission shall perform the following functions, namely:

- a) The creation of a child friendly society;
- b) Preparing and implementing a systematic plan for spreading awareness amongst different groups, mobilization, action and dialogue within civil society on child rights;
- c) Formulate a development strategy for the progressive implementation of child rights covering amongst others the training of teachers, police, judiciary, etc.;

- d) Review all State Legislations, Rules, Orders, Notifications, Schemes and all other provisions pertaining to children and recommend necessary amendments therein, to ensure that the Rights of the child are protected;
- e) To monitor the implementation of the Convention on the Rights of the Child;
- f) To ensure that children become fit citizens and that all children are given the opportunity and encouraged to learn and develop thinking and participatory skills of developing and articulating ideas;
- g) Set up a mechanism to hear complaints from child victims;
- h) Establish norms for good parenting and evolve a strategy for achieving this;
- i) Undertake and promote research in the field of child rights;
- j) Prepare disaggregated data on all children in terms of category, age, sex, etc.;
- k) Examine the situation regarding children particularly the status of the girl child, assess the reasons for discrimination and recommend strategies for their removal.
- l) It shall carry out an awareness campaign after the commencement of the Act to appraise the public about the provisions and to solicit their cooperation. Sustained media advocacy will have to be taken up with NGOs, Women's Groups and others to create public awareness on the children's issues involved. Doordarshan, Radio, Private Television Channels, Cable Networks and Print Media and all other types of medial shall be used for the campaign.
- m) Appropriate guidelines for the protection of children from information and material injurious to their well-being as well as harmful exposure in the mass media shall be prepared and implemented. For this purpose, the Commission, with the assistance of the State Information Department, shall set up a State Council comprising of persons from the media, and others, as may be prescribed.

39. Powers of the State Commission: The Commission shall have the following powers, namely;

- a) to oversee the implementation of this Act and to advise the State Government on all matters concerning protection of children towards securing to the children their legitimate rights
- b) to undertake study and research on the social conditions of children and to suggest ways of ameliorating their condition, especially of children in need
- c) to direct any Children's Home to accept any child/children in distress provided that the said Home has the facilities for taking care of the extra child/children.
- d) to decide the question whether the person in question is a child or not, in case of a dispute
- e) to enter and inspect any premises for the purpose of enforcing the provisions of this Act including removal of a child from such premises.
- f) ,to delegate all or any of its powers to such officers of the Government designated as Special Officers for any purpose under the Act or entrust to such Special Officers any of its functions.
- g) to file cases in the children's court on behalf of the children whose rights are violated.

40. Procedure before the Commission,- (1) Where upon report received from an Authorised Officer or otherwise the Commission is satisfied, whether upon information received by the authorized officers or otherwise, of the violation of the rights of the child, it shall issue a notice, requiring the person or persons who the Commission has reason to believe is responsible for the violation to appear and give his say hear such person or persons and unless it decides to dismiss the case as not sustainable,

- i. direct the person or persons to take steps as may be necessary in the best interests of the child; or
- ii. refer the case to the Children's Court for adjudication or

- iii. refer to any other authority including the police for further investigation or enquiry or take any other action the Commission may deem fit including sending the child to a children's home

(2) A notice under this provision shall be given –

- a) by giving or tendering the notice to such person; or
- b) if such person is not found, by leaving such notice at the last known place of his abode
- c) or business or by giving or tendering the same to some adult member or servant of his family, or
- d) if such persons does not reside In the local area and his address elsewhere is known to the local authority, by sending the same to him by registered post and
- e) if none of the means aforesaid be available, by affixing the same in some conspicuous part of such place of abode or business.

(3)The Officer-in-charge of the Police Station of the area concerned where the violation reportedly took place shall, when called upon by the Commission provide all possible assistance including removing the child from a place;

40. Authorized Officers: The State Government shall for the purpose of assisting the Children's Commission appoint as many officers to be Authorized Officers who will receive complaints or secure information from any person regarding the violation of the rights of a child ascertain the facts and make report with recommendation for action to the commission.

CHAPTER X

SPECIAL COURT FOR CHILDREN

41. Human Rights Courts to be Children's Courts,-The Human Rights Courts in each district shall be constituted as Special Courts to try all complaints and claims under this Act

42. Guiding Principles for trial of cases,- The Special Court shall in trying cases under the Act guided by the following principles, namely,-

- a) *Age of Innocence:* A child is presumed to be innocent of any malades or criminal intent unto the age of 7 years in all cases and up to 12 years in cases wherein he is unable to understand the consequences of his action on account of immaturity of understanding.
- b) *Procedural Protection of Innocence:* Procedural safeguards shall be guaranteed to protect the presumption of innocence.
- c) *Avoidance of Harm:* At all stages, from the initial contact till disposition, extreme care shall be taken to avoid any harm to the sensitivity of the child.
- d) *Principle of Best Interest:* This principle seeks to ensure physical, emotional, intellectual, social and moral development of the child, so as to make him a useful and good citizen by ameliorating the impediments to healthy development.
- e) *Principle of non-stigmatizing semantics, decisions and actions:* Non-stigmatizing semantics must be strictly adhered to, and the use of adversarial or accusatory words, such as arrest, remand, accused, charge sheet, trial, prosecution, warrant, summons, conviction, inmate, delinquent, neglected, custody, etc., is prohibited in the processes pertaining to the child under this Act.
- f) *Principle of non-waiver of rights:* No waiver of rights of the child, whether by himself or the competent authority or anyone acting or claiming to act on behalf of the child is either permissible or valid. Non-exercise of a fundamental right does not amount to waiver.
- g) *Principle of equality:* Equality of access, equality of opportunity, equality of all type is guaranteed to the child under this Act: and as such there shall be no discrimination on the basis of age, sex, place of birth, disability, race, ethnicity, status, caste, cultural practice, work, activity or behavior of the child or that of his parents or guardians, or the civil and political status of the child.

- h) *Principle of right to privacy and confidentiality*: The child's rights to privacy and confidentiality shall be protected by all means and through all stages of the proceedings.
- i) *Principle of fresh start*: The principle of fresh start promotes new beginning for the child by ensuring erasure of his past records.
- j) *Principle of last resort*: Institutionalization of a child will be the last resort after reasonable enquiry and that too for the minimum possible duration.
- k) *Burden of Proof*: Whenever any offence is alleged to have been committed against a child, the burden of proving that such offence has not been committed by the accused shall lie on the accused.
- l) *Procedure for Children's evidence*: Whenever a child who is a victim of a crime is required to depose before any authority including this Court, the child shall not be exposed to the presence of the accused or the perpetrators of the crime.
- m) *Cross examination of the child witness*: Whenever there is a need to cross examine a child witness, care shall be taken to see that the tender age or in case of a victim, the psychological condition of the child is taken into consideration and the Children's Court may adopt such procedures which are fair and suitable to the child.
- n) *Deposit of fine before trial*: Whenever the offence alleged involves a fine, in order to ensure the attendance of the accused during the proceedings and compliance of the Court's directives and others thereafter, the Court may direct the accused to deposit 75% of the maximum fine leviable for that offence at the beginning of the trial itself.

43. Manner of dealing with Children, - In all dealings with children, the Children's Court shall observe the following norms, namely, -

- a. Child victims/witnesses are informed of their role in regard to court proceedings;
- b. Their views are allowed to be heard and respected;
- c. Inconvenience to them is minimized and their privacy is respected;
- d. Delays in the proceedings are reduced;
- e. Aggressive questioning or cross examination of child victims is avoided and the same, if necessary, is done through the judge;
- f. Provisions are made for trials in camera;
- g. The identity of the child victim is protected;
- h. Child victims are prepared for the judicial process and prosecution of alleged abusers is not rushed if a child is not ready to go to court;
- i. The investigator ascertains the need for medical examination of the child victim and when examination is undertaken, ensures that multiple re-examination is avoided;
- j. The medical examination should be conducted in the presence of the parent/guardian and social worker/counselor as far as possible;
- k. Child's testimony should be recorded in the presence of a social worker/counselor as early as possible after the abusive incident with other witnesses at hand;
- l. Adequate translation/interpretation and translators/interpreters who are sensitive to the children's needs should be provided wherever needed;
- m. In case of a mentally challenged child, the competent service provider should depose on behalf of the child;
- n. The special needs of the child victims/witnesses should be so catered as to:
 - i. Enable children to familiarize with the court surroundings;
 - ii. Inform children of the different roles of the key persons at court, such as the judge, the defense lawyer and the prosecutor;
 - iii. Inform the court of the special needs of children in general and of individual children in specific cases;

- iv. Help children to be comfortable in the proceedings;
- v. Encourage questioning to be short and clear so as not to confuse child witnesses;
- vi. Permit children below eight years of age to respond to leading questions facilitated by a social worker.

CHAPTER XI

CHILDREN'S HOMES

44. Children's Homes to be registered, - (1) On and from the commencement of this Act, no person shall set up, manage or run any Children's Home except under, and in accordance with, the conditions of a certificate of registration issued under this Act.

(2) Every person who intends to set up or run a Children's Home shall make an application for certificate of registration to the Director of Child Welfare in the district in such form and furnishing such particulars as may be prescribed.

Provided that where a person has already set up and is running, a Children's Home at the commencement of this Act, he shall within three months from such commencement apply for getting registered under the Act.

(3) Nothing contained herein shall apply to:

- a) a hostel directly regulated by a recognized educational institution;
- b) any school, home, or other institution for children which is registered under any other Act in force in the State;

45. Certain Obligations of Children's Homes, - It shall be obligatory on every Children's Home to report to the Director of Child Welfare,

- a) when a child in its care attains of eighteen years of age, giving the details of the physical and mental state of his health and the nature of support required by him.
- b) In the event of death of an inmate, along with a certificate of death issued by a registered medical practitioner.

46. District Inspection Teams: (1) The State Government shall set up Inspection Teams and mobile squads in each district for the regulation, supervision and control of all Children's Homes in the State and make rules providing for their appointment and functioning.

(2) The Functions of District Inspection Teams shall include:

- (i) Supervision and control of children's Homes in accordance with the provisions of this Act.
- (ii) assisting the Director of Child Development in the verification and scrutiny of applications for registration
- (iii) furnishing such information and particulars as are called for by the Director

CHAPTER XII

CHILD COMMITTEES

45. Child Committees: (1) Every Gram Panchayat, Taluk Panchayath and Zilla Parishat shall constitute respectively at the village, taluk and district level a Children's Committee to protect and safeguard the interests of the children.

(2) Each Village child committee shall consist of five persons of whom one shall be a child above the age of 15 years and the other four shall be nominated by the Village Panchayat from among its members and social workers of whom at least two shall be women.

(3) Each Taluk child committee shall consist of not less than seven members of whom one shall be a child above the age of fifteen years and the other six nominated by the taluk panchayat from among its members, educationists and social workers of whom two shall be women and one belonging to the scheduled castes or the scheduled tribes.

(4) Each District Child Committee shall consist of nine members of whom two shall be children aged above 15 years and the others nominated by the Zilla parishat from among its

members, educationists, child psychologists, social workers of whom atleast three shall be woman and one belonging to the scheduled castes or the scheduled tribes

46. Functions of Child Committees, - Each child Committee shall, -

- a) ensure the best interests of the child and will pay particular attention to providing recreational and play facilities for children.
- b) interact with the Departments of the State Government in the
- c) Implementation of the plan of Action for elimination of child illiteracy,
- d) Children on the streets, child prostitution and child labor.
- e) carry out such other functions as laid down from time to time.
- f) submit the status report to the Director of Child Development, periodically.

47. Child Committees in towns and cities, -: (1) The Child Committees in the Town and City Municipal areas shall be constituted on lines of the Child Committees at the Taluk level and in City Corporation areas on lines of the District Child Committees.

(2) The provisions of sections 45 and 46 shall mutatis-mutandis apply to child committees in the towns and cities.

CHAPTER XIII

STATE CHILDREN'S FUND

48. The Children's Fund: (1). As soon as may be after the commencement of this Act, there shall be established for the purpose of administering the scheme and the benefits under the Act, a fund called the State Children's Fund into which shall be credited all grants from the Central or the State Governments and all voluntary donations, specific endowments, gifts and subscriptions made into the Fund including foreign donations

(2) All fines imposed under this Act shall also be credited to the Fund.

(3) The Fund shall be administered for the purpose of distributing benefits under the Act and in the manner prescribed. The state Government may make rules concerning the Annual statements and accounting of the fund

CHAPTER XV

CERTAIN OBLIGATIONS OF THE GOVERNMENT

50. Child Code, - The state shall endeavor to formulate and enforce a regulation called the Child Code to lay the norms of behavior and interaction of adults, especially use of slang and abusive language in conversation with the children

51. Sensitization programs, - The State Government shall arrange programs widely to sensitize the people on Child rights and the dangers of child abuse.

52. Child Police Stations, - The State Government shall establish child police stations in vulnerable areas to safeguard them against effect of crime and separating them from the company of criminals. The police shall also be sensitized to the issue of child abuse and trained in child behavior and conduct

53. Regulation of browsing centers: (1) The Government shall constitute a Special Advisory Group to suggest ways to protect children from the harmful influences of the Internet. The Special Advisory Group shall include, amongst others child councilors, child psychologists, and police officers

(2) No child below the age of 14 shall be allowed unaccompanied inside the cyber café or any other establishment which provides any computer services to the general public for a cost.

(3) All establishments providing training to children through computers shall ensure that child friendly safeguards are installed and that no child below the age of 14 has access to Internet facilities.

(4) The owners of such establishments shall be responsible if any material or sites unsuitable for children are kept accessible to children

(5) All such establishments shall make their premises freely accessible to the Special Officers for inspection at any time.

CHAPTER XIV OFFENCES AND PENALTIES

54. Offences and Penalties: (1) Whoever contravenes any provisions of this Act or of any rule, regulation or notification made there under, -

- a) for all forms of hazardous employment, a fine of rupees fifty thousand with imprisonment of one year for the employer;
- b) for all forms of non-hazardous employment, a fine of rupees twenty five thousand with imprisonment of three months for the employer;
- c) for all forms of domestic labor a fine of rupees fifty thousand for the person employing the domestic child labor;
- d) Any person who employs, aids or abets in the trafficking, including by employing of such trafficked children shall be punishable with a fine of rupees fifty thousand and/or imprisonment for a term of not less than three months.

(2) Whoever commits any sexual assault under this Act, shall be punishable with imprisonment for a term which may extend to three years and shall also be liable to fine of rupees one lakh;

(3) Whoever commits any grave sexual assault shall be punishable with imprisonment for a term shall not be less than seven years but which may extend to ten years and shall also be liable to fine of rupees two lakhs;

(4) Whoever commits incest shall be punishable with imprisonment for a term of one year with fine of rupees one lakh.

(5) Whoever fails to keep the premises clean and commits the wrong under section 18 will carry a penalty, which may range from rupees one hundred to rupees one thousand.

(6) Any refusal to inform the competent authority beyond the period of three months shall make the person liable to a fine of rupees one lakh and also imprisonment for one year if it is found that the provisions of this section have been violated. This will be in addition to any other punishment that may be enforced.

(7) Failure to report the discovery of photos/films given for development having obscenity about children shall be punishable with imprisonment for not less than one year but which may extend to three years and/or a minimum penalty of rupees fifty thousand.

(8) Whoever does the sale of children or aids or abets the sale of a child or the body part/organ of a child, or where there is sufficient reason to believe that the child is kept for the purpose of using or selling any body part of that child including blood is guilty of committing an offence under this Act; shall be punishable with imprisonment for a term of not less than one year which may extend to three years and a fine of not less than rupees fifty thousand.

(9) The use of children in the illicit procurement, trafficking and sale of narcotic, psychotropic and alcoholic substances is prohibited and anyone found guilty of transgression shall be punishable with imprisonment for a term not less than one year and which may extend to three years and/or a penalty of rupees fifty thousand.

(10) Anyone inducing a child to beg or gamble or to assist in the gambling trade shall be liable to a punishable with imprisonment for a period of not less than one year and a fine of not less than fifty thousand rupees.

(11) Any person who exploits a child for commercial sexual purpose shall be liable to pay a penalty, which may extend to rupees one lakh and imprisonment of one year. This will be in addition to any penalty or punishable that may be enforced under any other Act in force;

CHAPTER XVI
MISCELLANEOUS

55. Cognizance of offences under the Act: No person shall be tried for any offence under the provisions of this Act, except upon the report of a police officer or upon a complaint made by the Commission or a Special Officer or by a person expressly authorized in this behalf by the Government.

56. Penalty for filing false Complaint: Any person who files false complaint shall be liable to pay a penalty, which may extend up to ten thousand rupees.

57. Offences to be cognizable: Notwithstanding any thing contained in the Code of Criminal Procedure, 1973 (2 of 1974) offences under this Act shall be cognizable and bailable.

58. Bar of jurisdiction of other courts, - No Court of ordinary jurisdiction, civil or criminal, shall have jurisdiction to try any offence or any dispute or liability which by or under this Act is to be decided by the Special Court for Children.

59. Act to override other Laws: Save as otherwise provided in this Act, the provisions of this Act shall have effect notwithstanding anything inconsistent therewith contained in any other law for the time being in force or any custom or usage or any instrument having effect by virtue of any such law.

60. Power to Make Rules: The State Government may by notification in the Official Gazette, make rules for carrying out the purposes of this Act.

61. Power to remove difficulties. - (1) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the Government may by Order published in the Official Gazette, make such provisions not inconsistent with the provisions of this Act as may appear to be necessary or expedient for removal of the difficulty.

Provided that no order shall be made under this section after the expiry of two years from the commencement of this Act.

(2) Every order made under this section shall be laid, as soon as may be after it is made, before both the Houses of the State Legislature.

76. Protection of action taken in good faith: No suit, prosecution or other legal proceedings shall lie against the Commission, Director or any other person authorized by the Commission or Director for anything which is done in good faith or intended to be done in pursuance of this Act or any rule made there under.

77. Bar of suits and prosecutions: No suit, prosecution or other proceedings shall lie against the Government or any officer of the Government, or against any person appointed under this Act, for any act done or purporting to be done under this Act, without the previous sanction of the Government.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧೇಯಕ, 2005

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಲಾದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಗಂಭೀರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು, ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಬುಡಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಶು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು 1963ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಿರುವ ವಿವೇಚನಾ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗೆ ಬದಲು ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತರಲು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಒಂದು ವಿಧೇಯಕ.

ಇದು ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಐವತ್ತಾರನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು: -

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಸಾಮಾನ್ಯ

1. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅನ್ವಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ:

- (ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2005 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಬಿ) ಇದು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಸಿ) ಇದು ಈ ಕೂಡಲೇ ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು:

- (ಎ) 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ' ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 1983ರ 2(1)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾಷಿಸಲಾದಂತೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ;
- (ಬಿ) 'ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿ' ಎಂದರೆ ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಲು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ;
- (ಸಿ) 'ಮಗು' ಎಂದರೆ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು, ಪ್ರಸಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ಮೊದಲನೇ ದಿನದಂದು 6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ತುಂಬಿರುವ, ಆದರೆ 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲದ ಯಾರೇ ಬಾಲಕ ಅಥವಾ ಬಾಲಕಿ;
- (ಡಿ) 'ಜನಗಣತಿ' ಎಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಮಾಡಿಸುವ ಜನಗಣತಿ;
- (ಇ) ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು, 'ಸರ್ಕಾರ' ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.
- (ಇ) 'ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ', 'ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ' ಮತ್ತು 'ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಎಫ್) 'ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ' ಎಂದರೆ, Vನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ VIIನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಎರಡೂ ಸೇರಿದಂತೆ;
- (ಜಿ) 'ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ' ಎಂದರೆ, Iನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ IVನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ;
- (ಜಿಜಿ) 'ತಂದೆ ತಾಯಿ' ಎಂದರೆ, ಸಹಜ ತಂದೆ ತಾಯಿ, ದತ್ತ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಹಜ ಮತ್ತು ದತ್ತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಪೋಷಕರು;
- (ಹೆಚ್) 'ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ' ಎಂದರೆ, ಶಾಲಾ ಕಲಿಕೆಯ Iನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ VIIನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ;
- (ಐ) 'ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆ' ಎಂದರೆ, ಖಾಸಗಿ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಲಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮದಾಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡಿರುವ ಶಾಲೆ;
- (ಜೆ) 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಲೆ' ಎಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಥವಾ ಶಾಲಾ ಮಂಡಲಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಲೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ 2

ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳು

3. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು:

- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು, ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾದ್ಯಂತ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿಗೆ, ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ, ಭಾಷೆ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ, ಅನಾಮಧೇಯತೆ ಅಥವಾ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ಕಾಯಿಲೆ ಅಥವಾ ಎಚ್‌ಐವಿ ಸೋಂಕು ಅಥವಾ ಕುಷ್ಠ ರೋಗ ಸೋಂಕು ಇದೆಯೆಂಬ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಪರಂತು, ಐದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪೂರೈಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
- (2) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ, ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳದಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ 2 ಮತ್ತು 4 ಕಿಲೋಮೀಟರುಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಅಂತರದೊಳಗಿರುವ ಕಿರಿಯ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ಈ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪ ಪ್ರಕರಣದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಸೂಕ್ತ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (4) ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು, ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 1983ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ತರಗತಿ ಅಥವಾ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಲು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (5) ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗವು, ಹೊರಡಿಸಲಾದ ಆದೇಶವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

4. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಚಿತವಾಗಿರುವುದು:

- (1) ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
- (2) ಮೇಲಿನ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪ ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ವಿಧಿಸುವ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಯು, ಅದು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿರಲಿ, ಯಾವುದೇ ಕ್ಯಾಪಿಟೇಷನ್ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ತಂದೆತಾಯಿ ಅಥವಾ ಪೋಷಕರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

5. ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯ:

- (1) ಮಗುವನ್ನು ಅನುಮೋದಿತವಾದ ಶಾಲೆಗೆ - ಅದು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿರಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು ಮತ್ತು 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾದ ಸಕಾರಣ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಮಗು ಶಾಲೆಗೆ ನಿಯತವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ಯಾರೇ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು, ಮಗುವನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸದಿರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಮಗುವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಹತ್ತು ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮಗುವು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ 5ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಿಂದ ನಿಯಮಿಸಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ತಪ್ಪಿದರೆ, ಹತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಅಥವಾ ಪಾಲಿಸದೇ ಇರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವಂತೆ ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ನೋಟೀಸನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಬಗ್ಗೆ ಮಗುವಿಗೆ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಗೌರವಿಸುವಂತೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು. ಪರಂತು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ದೊರಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನಿಯತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ನೀಡುವಂತೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಲಹೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

6. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯತವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:

- (1) ಅರ್ಹ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ, ಎಸ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥ ಶಾಲಾ ಪ್ರವೇಶ ಪರಿಚಾಲನೆಗಳು, ಜಾಥಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಚಾರಗಳಂಥ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತವು ಇದಕ್ಕೆ ಹಣ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

- (2) ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬಹುದು.

7. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯದ ಜಾರಿ:

- (1) 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸಮರ್ಥ ಕಾರಣವನ್ನು ನೀಡದೆ, ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸದೆ ಯಾರೇ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಹಾಜರಾತಿ ಜಾರಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ತಪ್ಪಿದರೆ, ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಹವಾಲು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರು ನೀಡುವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಹವಾಲನ್ನು ಕೇಳಿದ ತರುವಾಯ, ಅವರು ನೀಡಿದಂಥ ಕಾರಣವು 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಂಜಸವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾದರೆ, ಮಗುವನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಮೂಲಭೂತ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಮಗುವಿನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಲಿಖಿತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಎದುರಿಸಬಹುದಾದ ದಂಡನೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಆದೇಶವನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಹತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ದಿನಗಳವಧಿ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದಂಥ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು, ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ನೀಡಲಾದ ಲಿಖಿತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಲಾದ ದಿನಾಂಕದೊಳಗಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲು ತಪ್ಪಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಪಾಲಿಸದೇ ಇರುವಂಥ ಅಂಶವನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸದರಿ ಪ್ರಕರಣದ 4ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಭಾರಿ ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (4) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ದಾಖಲೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಹಾಜರಾತಿ ಜಾರಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲವೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾದ ತರುವಾಯ ತಹಸೀಲ್ದಾರನು ಶಾಲೆಯ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಯ ನೆರವಿನಿಂದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊನೆಯ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (5) ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು, (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಹಸೀಲ್ದಾರನು ನೀಡಿದ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ಅಥವಾ ಪಾಲಿಸದ ಬಗ್ಗೆ ತಹಸೀಲ್ದಾರರಿಗೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ತಹಸೀಲ್ದಾರನು, ಪೋಷಕರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡಿದಂಥ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ, ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ, ಉದ್ಯೋಗ ಭರವಸೆಯಂಥ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೇಕೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆದೇಶವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಕಾರಣ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿ ಒಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (6) ಹಾಜರಾತಿ ಜಾರಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ತರುವಾಯ ತಹಸೀಲ್ದಾರನು, ಆ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ಪಡೆದ ಯಾವುದೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಈ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶದ ಮೇಲೆ, ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಮುಂದೆ ಅಪೀಲು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

8. ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತ ಕಾರಣ

ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಅನುಮೋದಿತ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ - ಅದು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿಯ ಶಾಲೆಯಾಗಿರಲಿ ಮಗುವಿನ ಗೈರುಹಾಜರಿಯ ಯುಕ್ತ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ: -

- (ಎ) ಸರ್ಕಾರದ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅನುಮೋದಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇತರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 8 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಗು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು;
- (ಬಿ) ಮಗುವು, ಸ್ವಯಂಚ್ಛಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವುದು;
- (ಸಿ) ಮಗುವು, ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ನಿಯಮವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗಿರುವುದು, ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವುದು;

- (ಡಿ) ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಜನ್‌ನ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ದರ್ಜೆಯ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂಥ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮೀರದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಗೈರುಹಾಜರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಮಗುವಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವುದು; ಮತ್ತು
- (ಇ) ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಒಂದು ಮಗುವು ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವುದನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ಯಾವುದೇ ಬಲವಾದ ಸಂದರ್ಭವು ಉಂಟಾಗಿರುವುದು, ಪರಂತು, ಬಲವಾದ ಸಂದರ್ಭವು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಗುವು ಶಾಲೆಗೆ ಮರುಪ್ರವೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

9. ದೈಹಿಕ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗಳು:-

ದೈಹಿಕ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿ ಮಾಂದ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಗುವಿನ ನಿವಾಸದಿಂದ ನಿಯಮಿಸಲಾದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆ ಇದ್ದರೆ, ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ತಾನು ಮನವರಿಕೆಪಟ್ಟಂತೆ ಮಗುವು ಯಾವುದೇ ಇತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಮಡರೆ, ಆ ಮಗುವು ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ತಾನು ಮನವರಿಕೆಪಟ್ಟಂತೆ ಇತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಂಡರೆ, ಆ ಮಗುವು ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಕಂಡ 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಗೈರುಹಾಜರಿಗೆ ಯುಕ್ತ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲದ ಹೊರತು, ಮಗುವನ್ನು ವಿಶೇಷ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಆ ಮಗುವಿನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

10. ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಜರಾಗಲು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನಿಯೋಜಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ:

- (1) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಒಂದು ಅನುಮೋದಿತ ಶಾಲೆಗೆ ಮಗು ಹಾಜರಾಗದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.
- (2) ಮೇಲ್ಕಂಡ (1)ನೇ ಉಪ ಪ್ರಕರಣದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು, ಅಪಾಯಕರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ (ಪ್ರತಿಬಂಧಕ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1986ರ ಉಪಬಂದಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನೀಡಿದ ದೂರಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ನಿಯತವಾಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀರದ ಹಣದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಠೇವಣಿ ಇಡುವಂತೆ ನಿಯೋಜಕನಿಗೆ ಒಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 3

ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

11. ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ:

- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಸೂಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವನು ನಿವೃತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಒಬ್ಬ ಸಕ್ರಿಯ ಸಮಾಜಸೇವಕನಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಭೆಗಳು ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪವೇಶನ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಇತರ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು, ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ 5,6,7 ಮತ್ತು 8ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ವಹಿಸುವ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

12. ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ:

- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಗೂ ಒಂದು ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯು ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ಇದರಲ್ಲಿ,
 - (ಎ) ಪೋಷಕರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆರಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು 9 ಸದಸ್ಯರು ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಪೈಕಿ 3 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ / ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಇಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ಸಮಖ್ಯಾತರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಒಬ್ಬರು ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

- (ಬಿ) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ನಾಲ್ವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಒಬ್ಬರು ಅಂಗನವಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಒಬ್ಬರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಸಿ) ಶಾಲೆಯನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ದಾನಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವೃತ್ತ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆರು ಮಂದಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು, ಯುವಕ ಸಂಘ ಅಥವಾ ಯುವ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘದ ಒಬ್ಬರು ಪದಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು 8ನೇ ತರಗತಿಯ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಶಾಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಶಾಲಾ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸದೇ ಇರುವಂಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಮಕ್ಕಳು ನಿಯತವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಅದು ನೋಂದಣಿ ಆಂದೋಲನ, ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಪಹಾರ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಪಾಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕು.

14. ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ:

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ನಿಕಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ಇದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಗರಿಷ್ಠ 15 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ 1/3 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರ ಅಂಗರಚನೆ ಈ ಮುಂದಿನಂತಿರತಕ್ಕದ್ದು:-

- (ಎ) ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ನಿಕಾಯದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಬಿ) ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಸಿ) ಗ್ರಾಮದ ಅಥವಾ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ನಿಕಾಯದ ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ ಇಬ್ಬರು ಪೋಷಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು; ಪರಂತು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆವರ್ತಕ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (ಡಿ) ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ ಅಥವಾ ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ.
- (ಇ) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಧೈಯೋದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುವ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ.
- (ಎಫ್) ಒಬ್ಬ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಮತ್ತು
- (ಜಿ) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ನಿಕಾಯವು ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎಂದು ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ.

15. ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ:

ಮೇಲ್ಕಂಡ 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದಡಿ ರಚಿತವಾದ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು,

- (i) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ;
- (ii) ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ;
- (iii) ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿನೀಡಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ;
- (iv) ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂಥ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಹಾಗೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ;
- (v) ಹಾಜರಾತಿ ತಪಾಸಣೆ ನಡೆಸಿ, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅದರ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ
- ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 4

ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

16. ಅರ್ಹ ಮಕ್ಕಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಕೆ:

- (i) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ 3 ಕಿ.ಮೀ ಸುತ್ತಳತೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ, ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಮಕ್ಕಳ

ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ, ಮುಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ತರಗತಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದ ಮಕ್ಕಳ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

- (2) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಡಿಸೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ, ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ಹಾಗೂ ಜನನ ನೋಂದಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಂಥ ಇತರ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಾಳೆನೋಡಿ, ಯಾವುದೇ ಅರ್ಹ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಅಥವಾ ಈವರೆಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರದ, ಆದರೆ 7 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವಯೋಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ನಿಕಾಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಸ್ ನಡೆಸಿ ಸೂಕ್ತ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (4) ಈ ಪ್ರಕರಣದ (2) ಮತ್ತು (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಶಾಲೆಯ ಸೂಚನಾ ಫಲಕದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು; ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ, ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (5) ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವು ತಯಾರಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನದಿಂದ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಹ ಮಗುವಿನ (ಮಕ್ಕಳ) ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ 9ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ನಡತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (6) ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಸೇರಿಸಲಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿತ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವರನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

17. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸುವುದು:

- (1) ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಉಚಿತ ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತಂತೆ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ಅರ್ಹ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ತಂದೆತಾಯಿಯರನ್ನು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತರನ್ನಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

18. ಶಾಲಾ ಪ್ರವೇಶ ಹಾಗೂ ನಿಯತ ಹಾಜರಾತಿಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ:

- (1) ಮೇಲಿನ 8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಕಾರಣವಿದ್ದ ಹೊರತು, ಶಾಲಾ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಹ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ಮಗು ಸತತವಾಗಿ 10 ದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಗೈರುಹಾಜರಾದರೆ, ಮಗುವನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ನಿಯತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಡಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ನೆನಪಿಸಿ, ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅವರ ಮನವೊಲಿಸಿ, ಸಲಹೆ ನೀಡಿ, ಮುಂದಾಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.
- (4) ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಯಾವುದೇ ಮಗು ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಹಾಜರಾಗದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (5) ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾವುದೇ ಲೋಪ ಅಥವಾ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನ ತೋರಿದಲ್ಲಿ 19ನೇ ಪ್ರಕರಣದಡಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

19. ದುರ್ನಡತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ:

- (1) ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು 16 (5)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಸಗುವ ದುರ್ನಡತೆ ಮತ್ತು 18 (5) ಪ್ರಕರಣದಡಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಲೋಪ ಅಥವಾ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಈ ಪ್ರಕರಣದ (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಡಿಯಲ್ಲಿನ ಶಿಸ್ತು ನಡವಳಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ 3ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣ ದಡಿಯಲ್ಲಿನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಒಳಪಡತಕ್ಕದ್ದು.

- (2) ತಾಲೂಕಿನ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯದಲ್ಲದ ದರ್ಜೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು ದುರ್ನಡತೆ, ಲೋಪ ಅಥವಾ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನ ಕುರಿತು ಶಿಸ್ತು ನಡವಳಿ ಜರುಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಯು (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರನೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ, ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗದಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅರ್ಹ ಮಗುವಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲು ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು. ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಯ ತೀರ್ಮಾನದ ವಿರುದ್ಧ ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದು.
- (4) (3)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಡಿ ವಿಧಿಸಲಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು, ಆಯಾ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ವೇತನದಿಂದ ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿಧಿಗೆ ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 5

ಕೆಲವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

20. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆ:

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993ರ ಎಲ್ಲ ಮೂರು ಹಂತಗಳ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಹಾಗೂ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ನಿಕಾಯಗಳು ಅಥವಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಮಾಧಿಕಾರ ನಿಕಾಯಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

21. ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:

- (1) ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಅಥವಾ ತಾವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಹ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರವೇಶದ ತರುವಾಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
- (2) ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಪ್ರವೇಶ ಹಾಗೂ ನಿಯತ ಹಾಜರಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಲಕರ ಮನವೊಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
- (3) ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮೇಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅರ್ಹ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರದೇ ಉಳಿದರೆ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದ (4)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಡಿ ತಿಳಿಸಲಾದ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗತಕ್ಕದ್ದು.
- (4) ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಈ ಪ್ರಕರಣದಡಿ ವಿಧಿಸಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ತರುವಾಯ, ಮುಂದಿನ ಒಂದು ಅವಧಿಗೆ ಆತನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮದಡಿ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಅನರ್ಹನೆಂದು ಘೋಷಿಸಬಹುದು.
- (5) ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಡಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಲು ಇರುವ ಅರ್ಹತಾ ಮಾನದಂಡದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮದ ಮೂಲಕ, ಈ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸದೆ ಅಥವಾ ನಿಯತವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸದೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಫಿಡಾವಿಟ್ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಷರತ್ತನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 6

ಸಂಕೀರ್ಣ

22. ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ:

ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ 3 ರಿಂದ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಥವಾ ಅಂಗನವಾಡಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

23. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು:

ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

- (ಎ) ಪೀಠೋಪಕರಣ ಸೇರಿದಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಕಟ್ಟಡ
- (ಬಿ) ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು
- (ಸಿ) ನಿಯಮಗಳಡಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ಸೂಕ್ತ ಅಳತೆಯ ಆಟದ ಮೈದಾನ. ಅದು 500 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುವ ಶಾಲೆಗೆ 2 ಎಕರೆ ಮತ್ತು 1000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುವ ಶಾಲೆಗೆ 5 ಎಕರೆ ಇರಬೇಕು.
- (ಡಿ) ಬಾಲಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳು.

24. ನಿವೃತ್ತ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು, ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು:

- (1) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವೃತ್ತ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ, ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇರಣೆ ಮೂಡಿಸಲು ಸಹಾಯ ನೀಡುವಂತೆ ಅವರ ಮನವೊಲಿಸಬೇಕು.
- (2) ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಜನತೆ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲಾ ಪ್ರವೇಶ ಹಾಗೂ ಹಾಜರಾತಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು.

25. ಬಾರ್‌ಟಲ್ ಹಾಗೂ ಸರ್ಟಿಫೈಡ್ ಶಾಲೆಗಳು:

ಬಾಲ ನ್ಯಾಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

26. ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ:

ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

27. ನಿರಸನ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 1983ರ II ರಿಂದ 20ರ ವರೆಗಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನಿರಸಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳ ಹೇಳಿಕೆ

ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ (II ರಿಂದ 20ರ ವರೆಗಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳು) ಜಾರಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 1983ರ III ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಬದಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2005 ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಶಾಸನವನ್ನು ತರುವುದು ಈ ಮುಂದಿನ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ: -

(i) ಸಂವಿಧಾನದ 21ಎ ಅನುಚ್ಛೇದದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ತಾನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈಗಿರುವ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕಡ್ಡಾಯ ತತ್ವದ ಮೂಲಕ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

(ii) ಅರ್ಹ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರದಿರುವ ಮತ್ತು ಅವರು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬುಡಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲಕರ, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

(iii) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಳಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ, ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಸಮನ್ವಯ ಇರಬೇಕು. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜನರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು.

(iv) ಈ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ, ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ಮೂಲನ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಖಾತರಿಯ ಶಾಸನಗಳ ನಡುವೆ ಯುಕ್ತ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕು.

(v) ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಲು ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಆಟದ ಮೈದಾನ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಂಥ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆ

The Karnataka Compulsory Primary Education Bill, 2005

A Bill to provide for compulsory and free primary education as an extension of the basic human rights to all children in Karnataka and to involve stakeholders, providers of service and representatives in grass root local self government institutions with a sense of responsibility about constitutional duty and seriousness of approach for effective ensuring of fundamental right to education guaranteed in the Constitution and for coordinating with the measures for child welfare for a wholesome development of personality and a harmonious society and to replace the existing discretion-based scheme for compulsory education under Karnataka Education Act, 1983 by a more result-oriented scheme.

Be it enacted by the Karnataka State Legislature in the Fifty sixth year of the Republic of India as follows:-

CHAPTER-I GENERAL

1. Short title, extent, application and commencement.- (1) This Act shall be called the Karnataka Compulsory Primary Education Act, 2005.

(2) It shall extend to the whole of Karnataka.

(3) It shall come into effect immediately.

2. Definitions.-

- (a) "academic year" means academic year as defined under section 2(1) of the Karnataka Education Act, 1983.
- (b) "attendance authority" means any person having the prescribe qualification appointed to be attendance authority.
- (c) "Child" means any boy or girl who has attained the age of 6 years but not completed the age of 14 years on the first day of the current academic year unless the context otherwise requires.
- (d) "Census" means census conducted or caused to be conducted by the Government every year for the purpose of identifying and recording the details about children in any area specified for each school area for the purpose of admission of them to school for compulsory primary education during the next academic year.
- (e) "Government" means the Government of Karnataka unless the context otherwise requires.
- (f) "Grama Panchayat", "Taluka Panchayat" and "Zilla Panchayat" shall mean in the same way as understood in Karnataka Panchayat Raj Act, 1993.
- (g) "Higher Primary education" means education from V Standard to VII Standard, both being inclusive.
- (h) "Lower primary education" means education from I Standard to IV Standard.
- (i) "Parent" means natural parents, adoptive parents and guardians of the child in the absence of natural and adoptive parents.
- (j) "Primary Education" means education from the I Standard to VIII Standard of schooling.
- (k) "Private school" means approved school under the management of private management or charitable body.
- (l) "Public school" means approved public school under the management of Government or a local authority or School Board or any school maintained out of grants in aid extended by the Government.

CHAPTER-II

MEASURES FOR FREE AND COMPULSORY PRIMARY EDUCATION

3. Primary Education to be compulsory.- (1) From the commencement of this Act, primary education shall be compulsory throughout the territory of Karnataka. No child shall be denied admission to any school on grounds only of race, religion, caste, sex, place of birth, language, parent's income, anonymity or non-availability of parent, illness or allegation of HIV infection or leprosy:

Provided that a child who has completed the age of five years shall not be denied admission to school.

(2) It shall be the duty of the State to ensure that each child shall have access to lower and higher primary schools within the minimum distances of 2 and 4 kilometers respectively from his place of residence.

(3) Adequate number of schools shall be established by the Government to meet the requirement of sub-section (2) of this section with sufficient facilities.

(4) In case of non availability of public schools for whatever reason the Government shall arrange with the recognised private schools governed under the Karnataka Education Act, 1983 by order to admit the child to the appropriate Standard or Class.

(5) It shall be obligatory on the part of the management of private schools to comply with the order issued.

4. Primary education to be free.- (1) No fee shall be levied in respect of any child for attending any public school.

(2) In the context of sub-section (4) of section 3 above, the Government shall fully pay the fee levied by the private school.

(3) No capitation fee shall be levied or collected by any school, whether private or public, from parents or guardians.

5. Duty of parent to cause his child to attend school.- (1) It shall be the duty of parent of every child to make admission of the child to an approved school whether public or private school and cause the child to regularly attend the school except in the justifying circumstances laid down in section 8.

(2) If the parent fails to comply with the duty prescribed by the sub-section (1) of section 5 by not admitting the child to the school or after having admitted the child by failing to cause the child to attend the school for more than ten days, he shall be served with a notice by the attendance authority asking for immediate compliance with the duty within ten days or for giving explanation for non-compliance.

(3) The explanation given by the parent shall be placed before the School Development and Monitoring Committee and the parent shall be counseled to respect the child's fundamental right to education:

Provided that in case both the parents are available, there shall be counseling of both of them to persuade for admission and attendance to schools.

6. Public awareness programme for school admission and attendance.- (1) There shall be public awareness programmes such as school admission drives, jatha and public canvas for school admission of eligible children before the commencement of the academic year to be organised jointly by the Headmaster, Attendance Authority, Grama Panchayat or urban local self government, SDMC and the interested non-governmental organisations and funded by the Grama Panchayat or urban local self government as the case may be.

(2) Awareness programmes against dropouts may also be organised during the course of academic year if found necessary.

7. Enforcement of parents' duty.- (1) If any parent fails to comply with the admission/attendance enforcement order without showing any justifying reason enumerated in section 8, the attendance authority shall give an opportunity for personal hearing and record the statements adduced by the parents.

(2) After personal hearing of both the parents or at least one of the parents, if the Attendance Authority is satisfied that the reason given by the parent is not justified under section 8, it shall cause a written warning served to the parents bringing to their notice the fundamental and legal duty of the parent to send the child to school and the fundamental right of the child to education. It shall also apprise to the parent in the written warning the possible penal consequences of non-compliance with the duty and fix a date ten clear days ahead from the date of service of warning for the ultimate compliance.

(3) In case the parent fails to comply with the written warning issued by the attendance authority within the prescribed date, it shall record the matter of non-compliance and submit the same to the Tahsildar in charge of the area for further action under sub-section (4) of this section.

(4) The Tahsildar shall after being satisfied on the basis of record submitted to him under sub-section (3) above that non-compliance with the attendance enforcement order is not justified, cause further counseling of the parent with the held of SDMC of the school and give another opportunity for compliance and fix the last date for the same.

(5) The attendance authority shall report to the Tahsildar about the fact of compliance or non-compliance by the parent with the Tahsildar's order issued under sub-section (4) whereupon the Tahsildar shall issue a notice calling for showing causes why any of the facilities provided to him by the Government like ration card, housing facility, employment guarantee order issued to him shall not be suspended for want of non-compliance with the attendance enforcement order before a fixed date.

(6) The Tahsildar may, after being satisfied that there is no convincing reason for non-compliance with the attendance enforcement order, issue order withdrawing any of the facilities enjoyed by the parent. An appeal shall lie before the Assistant Commissioner of the area upon the order issued by the Tahsildar under this sub-section within three months from the date of the order.

8. Reasonable excuse for non-attendance.- For the purpose of this Act, any of the following circumstances shall be deemed to be reasonable excuse for the non-attendance of the child at an approved school, whether public or private, namely:-

- (a) that the child is receiving instruction in some other manner in Non Formal Educational Institution for a period of 8 years which the competent authority of Government declares as equivalent to primary education in approved schools;
- (b) that the child has already completed primary education by resorting to voluntary primary school system;
- (c) that the child suffers from a physical or mental challenge which prevents from attending regular school and that the child is admitted to any of the Special Schools for the physically and mentally deficient children;
- (d) that the child has been granted temporary leave of absence not exceeding the prescribed period by the medical officer not below the rank of surgeon in the Governmental hospital of the Taluk; and
- (e) that there is any compelling circumstance which, in the estimation of attendance authority, temporarily prevents the child from attending the school:

Provided that soon after the compelling circumstance has subsided the child shall be readmitted to the school.

9. Special Schools for physically or mentally deficient children.- If there is in existence a special school within the prescribed distance from the residence of a child who is suffering from physical or mental defect, the attendance authority may, if it is satisfied that the child is not receiving any instruction in some other manner considered by it as satisfactory, by order require the child to attend that special school; and it shall be the duty of the parent of such child to cause the child to attend the special school unless there be a reasonable excuse for the non-attendance of the child under section 8 above.

10. Obligation upon the employers not to obstruct attendance of children to schools.- (1) No person shall employ a child in a manner which shall prevent the child from attending an approved school.

(2) Any contravention of sub-section (1) above shall be deemed to be employing the child in hazardous work and attract the provisions of Child Labour (Prohibition) Act, 1986.

(3) On the basis of complaint by any person, the District Human Rights Court or the District Court shall pass an order directing the employer to send the child to school regularly and deposit a sum of money not exceeding rupees Twenty Thousand in the name of the child in a scheduled bank to be operated under the instruction of the Court.

CHAPTER- III

FORMATION AND RESPONSIBILITIES OF AUTHORITIES

11. Attendance Authority's composition and responsibility.- (1) There shall be an Attendance Authority for each school in which there shall be a chairman who shall have qualification of Assistant Education Officer. He shall be appointed or designated by the Government for all schools in each village having experience and commitment to literacy programmes. He may be a retired official or an active social worker recommended by the Grama Sabha, and shall be entitled to sitting fee in case of meetings. Two other members shall be a representative of the School Development and Monitoring Committee and the Headmaster of the school.

(2) The Attendance Authority shall perform the functions entrusted in sections 5,6,7 and 8 of this Act.

12. School Development and Monitoring Committee.- (1) There shall be a School Development and Monitoring Committee for each school and shall have tenure for three years.

(2) It shall compose of,-

- (a) Nine members chose from parents' meeting out of whom 3 shall be women, 2 shall represent Scheduled Castes/Scheduled Tribes and one shall represent minorities;
- (b) Four ex-officio members who shall include representative of the village in Grama Panchayat, Taluk Panchayat or Zilla Panchayat, one anganwadi teacher, one PH worker and the Head Master;
- (c) Six nominated members include adopter of the school, donor, education expert or retired teacher of the area, 2 members of local Self Help Group interested in primary education, one officer bearer of Youth Club or Young Women's club and one student of 8th standard.

(3) The responsibilities of SDMC prominently include motivating the parents of all the children within the jurisdiction of the school who are not in the school roll to admit them to the school and make them regularly attend the school. It shall organise registration drive, bridge course, and other programmes. It shall assist the midday meal and health care programme.

14. Panchayat or Municipal Standing Committee on Education.- There shall be a Standing Committee on Education in each Grama Panchayat or Municipal body, which shall consist of not less than nine and not more than fifteen members of whom one third of the members shall be women. It shall have the following composition:

- (a) Chairman of the Grama Panchayat or the Municipal body as its chairman;
- (b) One member each representing Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Backward Classes and the minorities;
- (c) Two representatives of parents chosen by School Development and Monitoring Committee in the village or municipal body:

Provided that if there are schools more than one in the Grama Panchayat area, the representatives shall be chosen on the basis of rotation so as to give maximum representation to all school areas;

- (d) One educationist or a person interested in universal education;
- (e) One representative of non-governmental organisation dedicated to the cause of primary education;

- (f) One anganwadi worker; and
- (g) One Headmaster nominated by the Grama Panchayat or Municipal body as member Secretary.

15. Responsibility of the Standing Committee regarding compulsory education.-

The Standing Committee constituted under section 14 above shall include,-

- (i) generation and sustenance of awareness about right to primary education;
- (ii) oversee teacher-community partnership to effectively manage compulsory education programme;
- (iii) visit schools and promote enrolment drive;
- (iv) provide for and oversee the facilities including sanitary and drinking water facilities in the schools; and
- (v) check the attendance and suggest for improvement if required.

CHAPTER IV

RESPONSIBILITIES OF HEADMASTERS AND TEACHERS

16. Annual preparation of the list of eligible children.- (1) The Headmaster and the teachers of every public school shall make an annual survey of all children who are not admitted to school within radius of three kilometers from their school or such other areas intimated by the Grama Panchayat and prepare the list of eligible children for admission to the First standard in the next academic year.

(2) Such survey shall be conducted in the month of December every year and the list shall be cross-checked with other available records like enrolment in ration cards and birth registers and should be finalised after making sure that no eligible child's name is left out.

(3) The list of children who have left the course in the middle or who were not admitted so far, but falling within the age group of seven to fourteen shall be separately listed for absorbing them to appropriate classes after conducting bridge course with the help of Grama Panchayat or Municipal Body.

(4) The copies of the lists prepared in accordance with sub-sections (2) and (3) of this section shall be given to representatives of Grama Panchayat and shall be exhibited in the notice board of the school; any non-government organisation interested in universalisation of education shall be allowed to cross check the list by conducting its own survey, and the list shall be finalised after necessary modification.

(5) Omission of the name/s of any eligible children in the list prepared by the Head Master and teachers either by negligence or deliberate act shall be deemed as misconduct for the purpose of section 19 of this Act.

(6) The parents of the eligible children included in the list shall be intimated about the duty to send children to the approved schools and be reminded before the commencement of the academic year to admit them to schools.

17. Holding of the public awareness programme.- (1) It shall be the duty of the Head Master and the teachers to organise public awareness programme in collaboration with Standing Committee on Education, School Development and Monitoring Committee before the commencement of each academic year highlighting the duties of parents and rights of children to free and compulsory education.

(2) Parents of eligible children and the children shall be the special invitees in the awareness programme.

18. Responsibility of admission and regular attendance.- (1) It shall be the collective duty of the Head Master and teachers to every eligible child is admitted to school without any omission unless there is a justifying reason under section 8 above.

(2) It shall also be the collective duty of the Headmaster and teachers to ensure that parent is reminded to send the child to school regularly in case the child is absent continuously for ten days.

(3) The reminders issued under sub-section (2) above shall be both oral and written and shall be communicated to the parents with adequate persuasion, counseling and warning about the consequences.

(4) The Head Master shall report about the non admission or non attendance of any child to the Attendance Authority for taking necessary action under the Act.

(5) Any omission or negligence to perform the duties herein laid down committed by the Head Master and the teachers shall be dealt under section 19.

19. Liability of Headmaster and teachers for misconduct and negligence.- (1) The misconduct committed by the Head Master and teachers within the meaning of section 16(5) and any omission or negligence under section 18(5) shall be to disciplinary procedure under sub-section (2) and liability under sub-section (3) of this section.

(2) There shall be disciplinary proceeding conducted by the officer not below the rank of Assistant Education Officer of the Taluk about the misconduct, omission or negligence.

(3) The Assistant Education Officer may impose monetary liability upon the Head Master and teachers of the school who were held liable under sub-section (2) in such a manner that each person shall be liable to pay at the rate of Rupees 100 per month per eligible candidate who could not be schooled. Over the decision of the Assistant Education Officer there be opportunity to file appeal before the District Education Officer.

(4) The liability imposed under sub-section (3) shall be enforced by deducting from the salary of the respective Head Master and teachers and shall be remitted to the education fund of Grama Panchayat or Municipality.

CHAPTER V

RESPONSIBILITY OF CERTAIN REPRESENTATIVES

20. Application of this chapter.- This Chapter is applicable to the representatives of Panchayat of all the three levels under the Karnataka Panchayat Act, 1993 and the municipal bodies or urban local self-government bodies.

21. Responsibility of representatives.- (1) It shall be the responsibility of the representatives to ensure that all eligible children of their locality or area of representation are admitted to the schools and that there is no drop out of students after admission.

(2) The representatives shall involve in public awareness programme for universalisation of primary education and persuade the parents at their level about school admission and regular attendance.

(3) Non-performance of the above duties by the representatives resulting in non-admission or non-attendance of eligible children shall incur the liabilities mentioned under sub-section (4) of this section.

(4) The State Election Commission after being satisfied about non-performance of the duty under this section may declare the representative as disqualified for representing under the Karnataka Panchayat Act or Karnataka Municipalities Act for subsequent one term.

(5) In the eligibility criteria for being candidate to any of the representative position under this chapter, the Government may by rule include a condition that a candidate for election to any of this positions shall file an affidavit that there is no child in his family without being admitted or regularly sent to the school.

CHAPTER VI

MISCELLANEOUS

22. Early Childhood Education.- The Government shall strive towards providing early childhood care and education facilities to the best of its efforts and resources by establishing as may pre primary or anganwadi schools as possible throughout the territory of Karnataka for Children between the ages of three years and six years.

23. Infrastructural Facilities.- The Government shall provide following facilities in each primary school,-

- (a) adequate building with furniture;

- (b) safe drinking water;
- (c) playground of adequate dimension prescribed under rules preferably 2 acres for schools with student strength of 500 and 5 acres if the student strength is 1000;
- (d) separate toilet facilities for boys and girls.

24. Involving the retired public servants, educated youth and public.- (1) In order to involve the retired public servants in the universalisation of primary education a list of retired public servants of the area shall be prepared and they shall be persuaded to held building public awareness and motivation for compulsory primary education.

(2) The educated youth and the public shall also be motivated by the School Development and Monitoring Committee and select Committee on Education to ensure 100% enrolment and attendance.

25. Borstal and Certified Schools.- There shall be adequate facilities for effective learning in the schools meant for children brought under the jurisdiction of Juvenile Justice Act.

26. Responsibility of private educational institutions.- The private educational institutions shall coordinate in their activities with the purpose of compulsory primary education.

27. Repeal.- Sections 11 to 20 of the Karnataka Education Act, 1983 shall be repealed.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

It is considered necessary to replace Chapter III of the Karnataka Education Act, 1983, which provides for enforcement of compulsory primary education (sections 11 to 20) by a new legislation called, the Karnataka Compulsory Primary Education Act, 2005 for the following reasons:

- (i) In view of Article 21A of the Constitution, the State has the duty to provide compulsory and free primary education in such manner as it determines by law and the present legal frame work falls short of this requirement, and this lacuna shall be repaired by a mandatory principle.
- (ii) The problem of non-admission of eligible children to primary school and drop-outs shall be effectively dealt by imposing binding obligation upon the parents, school teachers and representatives of Grama Panchayat or local self government at the grass root level.
- (iii) There shall be better coordination amidst stakeholders' committee like School Development and Monitoring Committee, the Panchayat, the School and the NGOs in the matter of universalisation of primary education. People's and NGO participation for this cause shall be given adequate encouragement. There shall be consequential amendment to Panchayat rules.
- (iv) There shall be appropriate link between this legislation and the legislations for child welfare, eradication of child labour, and ensuring of health and food.
- (v) Supervisory body's power about attendance enforcement and ensuring compliance with law shall be provided for Infrastructural facilities like play ground, drinking water and sanitary facilities for all round development of the children shall be provided for.

Department of Law